

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-basásos petil sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 352

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, augusztus 2.

Általános mozgósítás Németországban

Tizennégy napos moratoriumot rendeltek el.

Hivatalosan jelentik Budapestről:

Pénteken éjfélután 3 órakor az összminiszteriumnak rendelete jelent meg, melyben augusztus elsejétől tizennégy napos moratoriumot rendelt el a kormány váltókra, csekkekre, mindennemű kereskedelmi üzletre. Kivételnek a takarékbetétek kétszáz koronáig, a házbérek, (kivéve a mozgósítottakét) és a szolgálati fizetések.

Mai számunk főbb közleményei:

A német császár Oroszországnak és Franciaországnak nyilatkozatra tizenkét órás határidőt adott.

Szerbia hadseregének gyöngeségei.

Aradi szakvélemények a moratoriumról.

Aradi román politikus Románia mozgósításáról.

Budapestre utazik a trónörökös-pár.

Szerb foglyok élete az aradi várban.

Barca ezredes a harminchármasokhoz.

Meggyilkolták Jaures szocialista képviselőt Párisban.

Japán nyugtalanítja Oroszországot.

Királyi köszönet a magyar hadseregnek.

Arad, augusztus 1.

Lélekemelő, mindörökre felejthetetlen jelenetek kísérik a monarchia hadba indulását. Jelenetek, a melyek a történelem számára tanúságot tesznek arról, hogy a cselekvés komoly pillanataiban, a mikor a haza szólítja fiait, mint olvad egybe, egy izzó érzése a nemzet és a monarchia minden lakója, a katona ép úgy, mint a polgár, a király és a királyi család tagjai és a faluk legegyszerűbb lakója, minden nyelvet beszélő és minden fajú alattvalója a legfőbb Hadseregnek.

Ilyen jelenetek lesz holnap tanuja a magyar főváros. Károly Ferenc József és neje Budapestre érkeznek, hogy a király üdvözlését tolmácsolják a harcra induló csapatoknak, Budapest székesfőváros közönségének és a magyar nemzetnek, amelynek dinasztikus hűsége oly fenséges módon nyilatkozott meg a hadüzenetet jelentő királyi szó elhangzása óta.

A magyar nemzet még mint pre-
sumptív trónörökös megszerette és szeretetének minden megnyilvánulásával elárasztotta Károly Ferenc József főherceget és ha az ifjú trónörökös most a háborus veszély óráiban épen hozzánk siet öfelsege izenetével, ebből azt kell következtetnünk, hogy a szeretet nemzet és jövő ura között kölcsönös.

Az ünnepségben, amelylyel a főváros ez üdvözlés kereteit megadja, nem lesz semmi formaság, de annél több hatalmasan lobogó, őszinte érzés. Megnyilatkozik a rokonérzés a

fiatal trónörökös a neje előtt, akit még régebben, még nem volt sejtendő, hogy ily rövid idő alatt a trónörökös funkcióit fogja teljesíteni, a magyarok igaz szeretete, rajongó érdeklődése vett körül. De hatalmas szenvedéllyel jut kifejezésre az imádásig menő, fiúi érzés királyunk irányában, akinek nevében a trónörökös a hadba menők bátor és derék csapatait köszönteni fogja. Nehéz az út, amelyre mennek; sok bucsuzásnak fájdalma vegyül belé; de mindent elfelejt és a harc képességet százszoros erejűvé acélozza a királynak köszöntése és a közvetlen forma, amelylyel azt a korona jövője viselője azt tolmácsolja. A hadviseléshez a komoly stratégiák, a legjobb felszerelés és a legkeményebb fegyelem mellé a harcosok lelkesültségét is föltétlenül kelléknék tartják. Ha ennek a magyar katonák eddig se voltak híjával: a budapesti bucsuzó után, amelynek melege átszáll az egész országra, a harcmezőre, egészen megtelik a katonák szive ezzel a fegyverrel.

És megilletődve, a nagy pillanatok hangulatától lebilineselten fogadja a trónörökös szavát, a király köszönetét a polgárság, az ország szívének és a nemzetnek polgársága. Való, hogy a király iránt való hűséges odaadás alig nyilatkozott meg hatalmasabban, teljesebb harmoniában és egybeolvadással, mint most, amikor a király és a nemzet együtt érezte a háboru parancsoló szükségét és az egyiknek megfontolt elhatározását a

másiknak fényesen megnyilatkozott harcásztsége követte. Akiket ilyen érzések visznek a háboruba, azoknak harca az igazság és a becsület háboruja, amelyet fegyvereink segítségével csak a győzelem követhet.

A háborus napok menetrendje.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 1.

Az államvasutak igazgatósága a hadiállapot alatti menetrendről ezeket közli:

A Budapest nyugoti p. u.-ról induló, illetve az oda érkező erdélyi gyorsvonatok f. évi július hó 30-tól kezdve további intézkedésig Budapest keleti p. u.-ról indulnak és Budapest keleti p. u.-ra érkeznek.

A Budapest nyugoti p. u.-ról jelenleg este 9:35 kor induló 502. sz. gyorsv. Budapest keleti p. u.-ról este 9:00 este 10:50-kor induló 504. sz. gyorsv. Budapest keleti p. u.-ról este 9:30, d. u. 2:25-kor induló 506. sz. gyorsv. Budapest keleti p. u.-ról d. u. 2:10, reggel 7:00-kor induló 510. sz. gyorsv. Budapest keleti p. u. ról reggel 6:50-kor fog indulni.

A Budapest Keleti p. u. részére Budapest keleti p. u.-ra d. e. 8:35, reggel 6:25-kor érkező 503. sz. gyorsv. Budapest keleti p. u.-ra reggel 7:20, d. u. 1:50-kor érkező 505. sz. gyorsv. Budapest keleti p. u.-ra d. u. 1:25, este 9:40-kor érkező 509. sz. gyorsv. Budapest keleti p. u.-ra este 10:35-kor fog érkezni.

A vágvölgyi vonal polgári forgalma ugyanazon naptól kezdve a budapesti viszonylatban Lipótvár, Nyitra, Érsekújvár, Komáromon át, a wieni és tulfekvő viszonylatokban Lipótvár, Rése, Pozsonyújváros, Pándorfaluon át az alábbi menetrend szerint bonyolítottatik le:

1. A budapesti viszonylatban az 1401. sz. gyorsvonat indul Zsolnáról éjjel 3:51 érkezik Lipótvár reggel 6:32, indul 7:05, érkezik Nyitra d. e. 8:05, indul 8:12, érkezik Érsekújvár d. e. 9:05, indul 9:11, érkezik Komárom d. e. 10:03, ott csatlakozik a d. e. 10:29-kor induló és Budapest

keleti p. u.-ra d. u. 1:20-kor érkező személyvonathoz.

Az 1405. sz. gyorsvonat indul Zsolnáról d. u. 3:20, érkezik Lipótvár este 6:10, indul 6:40, Nyitra, este érkezik 7:42, indul 7:45, érkezik Érsekújvár este 8:30, indul 9:00, érkezik Komárom este 9:56, ott csatlakozik a 10:04-kor induló és Budapest keleti p. u.-ra éjjel 11:45-kor érkező gyorsvonathoz.

Ellenkező irányban az 1402. sz. gyorsvonat indul Komáromból csatlakozással a Budapest keleti p. u.-ról éjjel 11:55 kor induló és Komáromba reggel 6:22-kor érkező vonathoz — reggel 6:35-kor, érkezik Érsekújvárra reggel 7:34, indul 7:48, érkezik Nyitra d. e. 9:02, indul 9:05, érkezik Lipótvár d. e. 10:11, ind. 10:36, érkezik Zsolnára d. u. 1:30-kor.

Az 1406. sz. gyorsvonat indul Komáromból — csatlakozással a Budapest keleti p. u.-ról d. u. 2:05-kor induló és Komáromba d. u. 3:53-kor érkező gyorsvonathoz — d. u. 5:34-kor érkezik Érsekújvárra este 6:35, ind. 7:08, érkezik Nyitra este 8:06, ind. 8:20, érkezik Lipótvár este 9:23, ind. 9:52, érkezik Zsolnára éjjel 12:22-kor.

2. A wieni viszonylatban. Az 1405. sz. gyorsvonat indul Zsolnáról d. u. 3:20, érkezik Lipótvár este 6:10, ind. 6:16, érkezik Pozsony-Ujváros este 7:49, ind. 8:00, érkezik Pándorfalura este 9:03-kor, ott csatlakozik az este 9:44-kor induló és Wienbe este 11:20-kor érkező személyvonathoz.

Az 1413. sz. személyvonat indul Zsolnáról éjjel 12:49, érkezik Lipótvár éjjel 4:11, ind. 4:15, érkezik Pozsony-Ujváros reggel 6:04, ind. 6:10, érkezik Pándorfalu reggel 7:02, ott csatlakozik a 7:09 kor induló és Wienbe d. e. 9:19-kor érkező személyvonathoz.

Az ellenirányban az 1402. sz. gyorsvonat Pándorfaluról indul — csatlakozással a Wienből reggel 6:15-kor induló, Pándorfalura reggel 7:57-kor érkező személyvonathoz — délelőtt 8:03-kor Pozsony-Ujváros érkezik d. e. 8:52, ind. 8:57, Lipótvárra érkezik d. e. 10:21, ind. 10:36, Zsolnára érkezik d. u. 1:30 kor.

Az 1414. sz. személyvonat Pándorfaluról indul — csatlakozással a Wienből este 7:20-kor induló Pándorfalura este 8:20 kor érkező gyorsvonathoz — este 8:26 kor, Pozsony-Ujváros érkezik 9:30, ind. 9:37 este, Lipótvárra érkezik 11:41, ind. 11:47, Zsolnára érkezik 3:20 kor éjjel.

Az igazgatóság.

Románia mellettünk?

(A befejezett román mozgósítás. — A komité egyik aradi tagjának nyilatkozata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 1.

Ausztria-Magyarország hadikilátásaira rendkívül kecsesítő nyilatkozatot tett ma az Aradi Közlönynek a román nemzeti komité egyik tagja, aki azt mondotta, hogy tudomása szerint Románia az európai háboru esetén a mi érdekünkben fog közbelépni és haderejének e célból való mozgósítása már befejeződött. Az érdeklődésre számot tartható nyilatkozat így hangzik:

— Ausztria Magyarországon általában azt hiszik, hogy Miklós cár legutóbbi romániai látogatása óta Románia teljesen elszakadt tőlünk és Oroszországgal lépett szövetségre. Ez téves felfogás. Minden jel, s minden komoly értesítés arra mutat, hogy

Románia rövid pár héttel ezelőtt megújította velünk a katonai egyezményt, mert Oroszországgal nem tudott olyan kedvező megállapodásra jutni,

amely miatt érdemes lett volna Romániának elszakadni a hármas szövetségtől. Ha Károly király és Miklós cár a tervezett házasság révén rokonságba juthattak volna, akkor természetesen más helyzet teremtődött volna. Románia azt hitte, hogy a házasság révén Oroszországtól megkaphatja a Romániától régebben elrabolt Beszarabiát, amely a mai Oroszországnak ugyszólván legtermékenyebb része s amely tiszszerte nagyobb értékű, mint a mi néhány kópár és meglehetősen szegény Erdélyünk. Mivel Románia csak üres ígéretekot kapott Oroszországtól, ismét tárgyalásokba bocsátkozott a hármas szövetség egyik exponensével, Ausztria-Magyarországgal. A Hohenzollern származású Károly román király kitűnő diplomata; ezt mindenki elismeri róla. Mindent megfontolva arra a következtetésre jutott, hogy Románia sokkal többet nyerhetne egy európai

Belgrád — Nándorfehérvár.

írta: Kara Győző.

Legendás idők káprázatos emléke éled fel lelünkben; megmozdult az ország, szuronyok acélérdeje villan fel szerte a monarchiában és mindenki érzi, hogy nem egy ország, hanem egy világrész sorsát eldöntő háboru vette kezdetét. A szlávság és germánóság összemerőközésének pillanata elérkezett és a véresnek ígérkező viadalban Magyarország, a magyar nemzet kiveszi a maga oroszánrészt, újra teljesíti a maga világtörténelmi misszióját.

Magyar falánkszok érefalán tört meg egykoron a Nyugatot fenyegető tatár és török erő, és magyar falánkszok érefalán kell, hogy megtörjön a Kelet és Észak adáz szlávágának ereje. Ez a mi feladatunk, ez a mi hivatásunk e háboruban és aki tegnap látta az aradi ezrednek lelkesültségét, aki látta, miként olvadt együvé egy érelembe ez ezred magyar, román és német elemének harci kedve, az átérzi felcséges Urunk bizalmát, melyet „önfeláldozó lelkesültséggel telt vitéz hadseregébe” vetett, és bizik abban, hogy a mindenható a mi fegyvereinknek adja a győzelmet.

A harc megindult s az első tűzvonalon a magyar nemzet áll. Magyar történelmi emlékektől megszentelt földön dördült el az első ágyú és magyar csapatok bombázzák Belgrádot, melyet a mi királyunk támogatása és segítségével juttatott a rácok birtokába, bombázzák most nem azért, hogy tőlük visszavegyék, hanem azért, hogy egy királygyilkos népet az ő királygyilkos uralkodó családjával együtt az er-

kölcs legelemibb kötelességeire megtanítsák; pedig történelmi jog és juss alapján magunknak követelhetnők e várat, akárhogyan toporzékolna és tiltakoznék is a muszka cár az ellen, hogy a monarchia befolyást gyakoroljon a Balkán félsziget politikai átalakulására. Ausztria-Magyarország azonban nem akar terjeszkedni, hanem rendet akar teremteni egy erkölcsileg elvadult szomszéd országban, kizárólag azért, hogy az ő békés fejlődésében ne zavarja miniatlan s ezért nem is gondol arra, hogy visszahódítsa Belgrádot, az ősi Nándorfehérvárát, Hunyady János legfényesebb győzelmétől megszentelt e földet, melyet 1521-ben foglalt el tőlünk a nagy Szulejman.

Ez időtől kezdve egészen 1688-ig, tehát 167 évig török birtokában volt e magyar végvár. A felszabadító háboruk ez évben foglalta vissza Miksa Emánuel bajor választófejedelem, I. Lipót hadseregének ez évi fővezére; augusztus 9-én költözött ki belőle a lakosság s egy hónappal később vették be a várat, melynek törökorséget egy szál emberig lekoneolták. Magyar nép szállította meg a várost, melynek falai közt csak két évvel később telepettek le a magyar király engedelmével a hazájukból kiverit s Csernovics Arzen ipeki patriarchától hazánkba vezetett szerbek.

Két év múlva 1690-ben Belgrád, illetőleg Nándorfehérvár újra török kézre került. Croy hercege volt a parancsnoka, midőn a törökök ostrom alá vették; a vízvárosi puskaporos torony felrobbanván, falai annyira megrongálódtak a rázkódtatástól, hogy a török könnyű szerrel hatalmába ejthette s a karlovici béke értelmében meg is tartotta egészen 1717-ig.

Ez évben az ujonnan kitört török háboruban Szejyoi Jenő herceg, „Prinz Eugen, der edle Ritter“ foglalta vissza a töröktől. Ezt az eseményt énekl meg a herceg nevével elnevezett induló, mely a most kitört háboruban ezért vált aktuálissá s mely most újra százezreket lelkesít egy a töröknél vadabb erkölcsű, a 20. század kulturnépei közé beilleszkedni sehogysem képes csorda ellen. Jenő herceg Pancsován kelt át a Dunán, Zimonyból kiverte a törököket s egy Vékony János nevű magyar kém segítségével megtevesztvén a vár megsegítésére siető Chilil nagyvezírt augusztus 16-án annak seregét, 22 ezer embert teljesen felkoncolta s a várat feladásra bírta.

Közben a monarchia hadseregének szervezetében hanyatlás állott be; e hanyatlás legnagyobb volt a vezérletben s az 1736. évben kitört s az orosz szövetségében a török ellen folytatott háboruban Belgrád újra török kézre került; vele együtt Oláhország, Szerbia és Bosznia a török birtokába ment át.

Belgrád most 52 évig maradt a török kezén. 1787-ben II. József mint Oroszország szövetségese újra háborút indított a török ellen. Alvinczy megkísérelte Belgrád visszafoglalását, de kísérlete kudarcra végződött; a következő év október 8-án azonban Laudon másfél hónapi ostrom után elfoglalta; a háboru maga az orsovai szerencsétlen csatával véget érven, az 1791. évi augusztus 4-én II. Lipót által aláírt szisztovói békében Belgrád ismét a törökhöz lett s ez időtől fogva Magyarországra nézve végleg elveszett.

Másfél évtized múlva kezdetét veszi a Balkán félsziget keresztény népeinek küzdelme

háboru esetén, ha a hármasszövetség érdek-köréhez csatlakozik, mintha a mindig hálátlanak mutató Oroszország mellé áll. Czernin követ legutóbbi sürű bécsi utazásai ez ügygyel voltak összefüggésben. Az a tény, hogy

rövid idővel a mi jegyzékünk elküldése előtt Románia csöndben megkezdte a mozgósítást,

arra enged következtetni, hogy a mi külügyi képviselőtünk előre informálta Romániát a bekövetkezendő eseményekről. Már pedig mi csak a velünk szövetségben lévő államokat szoktuk előre figyelmeztetni fontos lépéseinkre.

— És még valamit. Folyó hó 4 re összehívják bennünket, a román komitét Kolozsvárra gyűlésre. Az összehívás a Szerbiához intézett szigorú jegyzékünk elküldése után való napon történt, tehát akkor, amikor joggal számíthatunk a külügyi bonyodalmakra. Mi a vezetőinket figyelmeztettük is, hogy most veszélyes lesz a tanácskozás, mert azt hihetnék a magyarok, hogy valami összeesküvésre készül a románság. Vezetőink azt mondták: ne aggodalmaskodjunk, mert a komitét gyűlésén a Romániával való új megállapodásról tárgyalunk s ez a tanácskozásunk a magyar kormány helyeslésével találkozik. A komitét gyűlése most már természetesen elmarad, mert a csapat szállítások miatt lehetetlen Kolozsvárra utazni.

— Mindezekből a tényekből s abból, hogy Románia a napokban ismét visszaállította velünk a rendes vasúti forgalmat, jogosan következtethetünk, hogy a most megkezdődő európai háboruban Románia Bulgáriával együtt Szerbia ellen fog operálni, a mi hadseregünk pedig a Németországgal egyesülve Oroszországot gyöngíti meg annyira, hogy a háboru végén kénytelen legyen egyéb, már régebben elrabolt európai területeivel együtt Beszarabiáról is lemondani. Románia ez esetben átengedné a tavaly meghódított, nem nagyértékű sziklás Dobrudzsát Bulgáriának.

Törökország ellen, a háttérben az orosz settenkedik s most véres orgyilkosságok közepette lép fel Petrovics György, másnép Karagyorgye a disznóhajtsárból királyi trónra emelkedett orgyilkos családnak őse s vele együtt az egyszerű Obrenovics Milos. Orosz segítséggel 1806-ban elveszik a töröktől Belgrádot, majd egymás ellen fordulnak s küzdenek a főhatalomért a legújabb időkig, mely küzdelmekben minduntalan borzadályt kelt az orgyilkos Karagyorgyevics alattomos gassága. A török 1813-ban Belgrádot visszaveszi s az Obrenovics-tól (1815-ben) szított takovói fölkelés után s megtartja egészen 1867-ig, ebben az évben Milos fia Mihály végleg felszabadítja Szerbiát a török uralom alól s ez év március 6-án az osztrák-magyar monarchiának a konstantinápolyi konferencián előterjesztett kívánságára végleg kivonultak a törökök Belgrád várából, melyet birtokába vett Obrenovics Mihály, akit orgyilkos módon tetkez el láb alól az uralom-ravagó Karagyorgyevics.

Az stavisztikus beszűkülés ma is megvan s családban s ennek esett áldozatul a mi trónörökösünk. Ezzel azonban elérkezett a leszámolás órája. A monarchia nem tűr szomszédságában orgyilkosokat. Maholnap a mi hatalmunkban lesz Belgrád s a véres gasságok láncolatának befejezése nem lehet más, mint hogy az orgyilkosok saját vérükbe fognak fulladni. És ha a háttérben újra előbukannék az orosz, akkor meglesz a második leszámolás is; s bármi ként forduljon is a kocka, s a leszámolásban nem lehet a mi jelszavunk más, mint a nagy Napoleon ellen harcoló porosz Schill órnagy mondása: „Jobb egy remegés nélküli vég, mint egy vég nélküli remegés.”

Mit jelent a moratorium?

A kormány rendelete. — Aradi pénzügyi vezetők nyilatkozatai.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 1.

A miniszterelnöki sajtóosztály távirata jelenti a következőket:

A magyar királyi miniszterium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1914. évi 53. törvénycikk 16. paragrafusában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

Váltón, csekken, kereskedelmi utalványon, kereskedelmi ügyleten vagy bármely más magánjogi ügyleten alapuló olyan kötelezettségek teljesítésére, melyek 1914. évi augusztus hónap első napja előtt keletkeztek és már lejárnak, vagy 1914. évi augusztus hónap 14. napjáig bezárólag járnak le, tizennégy napi halasztás engedélyeztetik oly módon, hogy a halasztás idejét a lejáratától és ha a kötelezettség már 1914. évi augusztus hónap első napjától kell számítani. E halasztás ideje alatt az első bekezdés alá eső váltót, csekket és kereskedelmi utalványt bemutatni és azokra nézve óvást felvételni nem lehet. Az ennek ellenére történt bemutatás és óvásfelvétel hatálytalan. Olyan kötelezettségek tekintetében, amelyek utárkikötés alapján, vagy törvénnyel fogva kamat jár, kamatot a halasztás idejére is lehet számítani.

2. §. Az első paragrafusban meghatározott idő az ott említett követelések tekintetében sem az elévülés idejében, sem a jogok érvényesítésére megszabott más határidőbe nem számítható be. Az első paragrafusban meghatározott idő eltelté után tovább folyó elévülés tizennégy napnál rövidebb idő alatt nem fejeződik be.

3. §. A jelen rendeletben engedélyezett halasztás nem terjed ki: 1. a betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél betéti könyvre vagy folyószámlára elhelyezett betétekre kétszáz, azaz 200 korona erejéig. 2. lakás, egyéb helyiség vagy ingó dolog bérletéből eredő követelésekre, kivéve, ha a kötelezett fél katonai szolgálatot teljesítő egyénnel egy tekintet alá esik, 3. szerződésekből eredő követelésekre ideértve a mezőgazdasági vagy ipari munkaviszonyokból eredő követeléseket is, 4. tartási, ellátási és életjáradéki követelésekre, 5. állami és államilag biztosított adóságot kamataira tőkétörlesztési részleteire és járadékaira, 6. azokra a követelésekre, amelyeket a miniszterium külön rendelettel jelöl meg.

4. §. Az igazságügyminiszter Horvát Szlavonországokban a törvénykezés tekintetében a bánt felhatalmazza, hogy az a rendelet végrehajtására szükséges részletes szabályokat rendelettel állapítsa meg és ezt a rendeletet a szükséghez képest kiigazítsa és módosítsa.

5. §. E rendelet hatálya, amennyiben a magyar szent korona országainak egész területén hatályos törvényben szabályozott jogviszonyokra vonatkozik Horvát-Szlavonországra is kiterjed. Ez a rendelet 1914. évi augusztus hónap 1. napján lép életbe.

Kelt Budapest, 1914. június hónap 31-én.
Tisza István magyar királyi miniszter elnök.

Hivatalos magyarozat a moratoriumról.

A főhivatalos Bud. Tud. a rendeletet a következő kommentárral kíséri:

A moratorium elrendelésének szüksége önként folyik az általános mozgósítás elrendeléséből. Célja a kormány ez intézkedésének az, hogy a pillanatnyi izgalomnak az ország egész közgazdasági szerkezetére való káros visszahatását megelőzze és a lehető leghatályosabb biztosítékokat teremtsen meg arra nézve, hogy a bonyodalmak lezajlása után hazánk közgazdasági viszonyai a lehető legrövidebb idő alatt ismét a rendes mederbe terelődjenek. A moratorium elrendelését elsősorban az a tapasztalás okolja meg, hogy arra hivatott és a dologhoz értő tényezők sokszor komoly intelmei ellenére is a közönség az egész monarchiában az utóbbi időkben nagymértékben mondja föl és vette ki a pénzüzeteknél lévő készpénzbelteit és ezzel érzékeny károkat okozott

az ország egész gazdasági-szervezetének, mert a betétek visszavonása egyfelől megvonta és ha meg nem akadályoztatnák, ezentúl még nagyobb mértékben vonná meg a közgazdasági szervezet funkciójához szükséges életnedvet s ezenfelül a visszavont betétek nemcsak az illető intézetek erejét gyöngítik, de elvonatván egészen a közforgalomból, ezen a réven az ország egyetemes gazdasági érdekei is kárt szenvednek.

A kormány intézkedésének rendeltetése tehát főleg az, hogy a pénzüzetek megrohanását megakadályozza. Kiemelendőnek tartjuk a közönség megnyugtataa végett, hogy a rendelet korlátozó intézkedéseit a hazai pénzüzetek nem fogják betűszerint értelmezni és megvalósítani. Hazafiúi belátástól vezérelve minden erejükkel rajta lesznek az intézetek, hogy a körülmények helyes mérlegelésével a lehetőség szerint a korlátozáson túlmenő visszafizetéseket is végezzenek. Arra is külön figyelmeztetünk, hogy amennyiben a gyakorlati életnek csakhamar mutatózó tapasztalásai a moratorium alól való kivételek elégtelenségét mutatnák ki, a lehetőséghez képest további kivételek is megállapíttassanak. Hasonló intézkedések egy idejű Ausztriában és Horvátországban is életbe fognak lépni.

Aradi pénzügyi vezetők nyilatkozatai.

Az Aradi Közlöny munkatársa előtt az aradi nagy pénzüzetek vezetői így nyilatkoztak a moratoriumról:

Heinrich Sándor az Arad Csanádi Takarékpénztár vezérigazgatója:

— A moratoriumot mindenestre jónak és helyesnek tartom. A mostani viszonyok mellett igazán még elképzelni is bajos lett volna az esedékességek lebonyolítását. Ami az időközi kamatokat illeti, feltétlenül az a véleményem, hogy azok az adóst terhelik. Mert hisz a moratorium ép azt jelenti, hogy az adós és hitellező érdekei bizonyos ideig automatikusan óva maradnak. Az intézkedés különben bizonyára részletesen meg fog állapítani mindent. Az ultimo-rendezés intézetünkönél ma simán folyt le s a moratoriumot eddig senki igénybe nem vette.

Eckhardt Ede, az Aradi Első Takarékpénztár helyettes igazgatója:

— Az intézkedés részleteit nem ismerjük, de az bizonyos, hogy a moratoriumnak csak jó és megnyugtató hatása lehet. Alig hiszem, hogy olyanok is igénybe vennék a moratoriumot, akiknek erre nincs feltétlen szükségük s így bizonyos, hogy az esedékességek rendezésében nagyobb mérvű fennakadás nem lesz.

Ring Géza, az Aradmegyei Takarékpénztár vezérigazgatója:

— Egyelőre még nem ismerem az intézkedés részleteit s így erről nem is nyilatkozom. A moratorium egyszerűen annyit jelent, hogy bizonyos természetű lejáratok tizennégy napra kitelődnek. Addig nem óvatolható, nem követelhető, nem perelhető, az adós azonban természetesen megterhelhető az időközi kamatokkal. A mi az intézkedésnek a takarékbetétekre vonatkozó részét illeti, arról csak annyit mondhatok, hogy mi nem fogjuk magunkat szó szerint a rendelethez tartani, hanem szükség esetén, ahol látjuk, hogy existenciális érdekek fognak kockán, kétszáz koronánál nagyobb összegeket is kifizetünk.

Nattland Bernát, az Aradi Polgári Takarékpénztár vezérigazgatója:

— A publikum Aradon mintaszerűen viselkedik, nyugodt, hazafias, intelligens s megbizik a kormány intézkedéseiben. Véleményem az, hogy a moratoriumra szükség volt, sőt feltétlen szükség. Ezt legjobban igazolja, hogy Párisban már most hirdetik a lapok, hogy moratoriumra van szükség, pedig ott még nincs is mozgósítás. Különbön mondhatom, hogy a legtöbbben, a tulnyomó többség nem vette

igénybe a moratoriumot, hanem rendezte esedékességeit. Azok, akik nem rendezték, katonai szolgálatban vannak s igazán elképzelni sem tudom, hogy azokat, akik a haza oltárán most vérükkel áldoznak, most követelésekért zaklassuk.

Raicu Sebő a Viktoria takarékszövetkezet vezérigazgatója:

— A moratoriumról nem nyilatkozhatom, mert még nem láttam az intézkedést, nem ismerem tartalmát. A moratorium megadását részben helyeslem, mert akik bevonultak, azok nem tudnak rendezni. Sokaknak faluhelyről oly gyorsan kellett bevonulniuk, hogy még arra sem érték rá, hogy akár csak beszerezzenek egy váltó blankettát. Különben mondhatom, hogy a mi falusi népünk csodálatosan józan: amióta a mozgósítást elrendelték, még többen rendezték váltóikat, mint máskor. Asszonyok jöttek behívott férjeik helyett százsámra s rendeztek olyan váltókat, amelyek csak hetek, sőt hónapok múlva jártak volna le. A nép csodálatosan kötelességtudó!

Héhs Béla az Aradi Ipar és Népbank vezérigazgatója:

— Az aradi publikum a válság egész ideje alatt megőrizte nyugalmát és józanságát. A betegek nem nyugtalankodtak, az esedékességeket rendezték, sem tegnap, sem tegnapelőtt nem került egyetlen egy váltó sem óvársra, sőt ma is csak kettő került volna. A moratorium mindenestre helyeslendő, csak hogy az adósoknak meg kell gondolniuk, hogy az időközi kamatokkal meg lesznek terhelve. A moratorium csak halasztás és nem elengedés, az esedékesség csak kitolódik, az adósok halasztást kapnak ép úgy, mint mikor prolongálnak. Bekövetkezik aztán az a nap, amikor a kormány a tizennégy napos moratoriumot — amelyet minden bizonnyal egy ideig újabb tizennégy-tizennégy napi halasztás követ — megszünteti s akkor a tétek lejártuktól számított tizennégy nap múlva esedékessé válnak. A józan kereskedők természetesen a moratorium dacára is rendezik lejáratukat, akik pedig ezt nem tehetik, helyesen járnak el, ha legalább a kamatokat fizetik, mert így legalább nem terheli őket kettős lejárattal majd a tőkés és a kamatoké.

Az aradi kereskedők és a moratorium.

A moratorium elrendelése előtt két nappal fölmerült Aradon az az óhaj, hogy a váltóóvásos határideje kitolassék. Erre nem annyira a fizető képesség és készség csökkenése adott okot, mert e tekintetben Aradon a viszonyok még eléggé megnyugtatók, hanem más körülmény. A kereskedők, iparosok és gazdák nagy részét behívták katonai szolgálatra. Ezek, ha akarták is volna, nem rendezhették lejártó váltóikat, sőt a megújításhoz szükséges új váltókat sem állott volna módjukban aláírni. Ilyen módon egy esomó költség keletkezett volna és a mi még kellemetlenebb, a kereskedők elfogadványai és tárcaváltói óvás alá kerülvén, esetleg az illetők hitelének ártottak volna.

E miatt az Aradi Kereskedők Köre nevében Kneffel Lajos elnök csütörtökön táviratot intézett Tisza István gróf miniszterelnökhöz, amelyben a fenti okokra való tekintettel a váltóóvásos határidejének kitolását kérte a kereskedők nevében. A táviratra válasz nem érkezett, de a kormány intézkedésével ez a kérelem részben teljesítve lett.

Az aradi kereskedők egy vezetőembere különben így nyilatkozott:

— A helybéli kereskedők között a moratorium elrendelése megnyugvást keltett, főként a zavarok és fölösleges költségek elkerülése miatt. Bizonyos azonban, hogy a kereskedők olyan esetekben, amikor arra nem lesznek rá-

utalva, nem fogják igénybe venni. Nemosak azért, mert tizennégy nap elteltével a tartozásokat csak rendezniük kell s enélkül a kötelezettségek összetörődnének, de azért is, mert különös ok nélkül a hitelképességüket még ilyen időkben se óhajtják kedvezőtlen színbe állítani. Természetesen föltöbb óhajtandó, hogy a nagyközönség is hasonló álláspontra helyezkedjék a kereskedőkkel szemben és aki nincs ráutalva, ne éljen a moratoriummal. A közönségnek, különösen az a részének, amelynek biztos jövedelmét, fix fizetését a viszonyok semminő alakulása nem veszélyezteti, nem kell pénztartalékot félretenni és így kötelezettségeinek eleget tehet. Ha a közönség így fogja föl a helyzetet és a kereskedőknél a moratorium alatt is igyekszik tartozásait rendezni, akkor a kereskedőknek is módjukban lesz a maguk esedékességeit a moratorium alatt is lehetőleg rendezni. Ez annál inkább lenne óhajtandó, mert ez szolgálatna különös bizonyítékot az ország erős gazdasági megalapozottságáról, viszonyai szilárdságáról.

Urinők és milliomosok

az aradi vár börtönében.

(Emberséges bánásmód.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 1.

Az aradi katonai vár, amely sok szomorú foglyot ejtett már magában, sok évtized óta nem volt olyan népes, mint amilyen most. Ide szállítják tudvalóval azokat a belföldi foglyokat, akiket politikai szempontból tartottak szükségesnek elfogni. Ma délután kilátogattunk az aradi várba és megpróbáltunk bejutni a fogház udvarára, hogy beszélhessünk a letartóztatott egyénekkal, akiket a legförtelmesebb bünnel: a hazaárulással vádol a hatóság. A kettőzött órság miatt azonban teljesen lehetetlen a fogház udvarára jutni s csak annyit tudtunk elérni, hogy a sűrű kapunyitások alkalmával bebepillantottunk a komor épület portájára. A politikai foglyok legtöbbször polgári ruhájában ott sétáltak az udvaron és szomorúan beszélgettek egymással. Az elfogottak között öt urinő is van és két milliomos.

Arról értesültünk, hogy Hegedüs Ede alezredes térparancsnok a leghumánusabban bánik a letartóztatott egyénekkal. S nehogy ellenségeink azt a hazug vádat koholják ellenünk, hogy szerbiai módszer szerint kineznek a foglyokat, siettünk hiteles formában is megerősíteni a humánus bánásmód fölemelő tényét. Fölkerestük Hegedüs Ede alezredest, aki szíves volt a következő nyilatkozatot tenni az Aradi Közlöny munkatársa előtt:

— Az önök értesülése helyes volt, mert én csakugyan emberségesen akarok bánni a foglyokkal. Ezt annál is inkább meg kell tennem, hogy kárpotoljam őket azért a különös bánásmóddal, amelyben a temesvári polgárság egy része viseltetett velük szemben. Tudom ugyanis, hogy a temesvári utcákon a legsúlyosabb inzultusokban volt részük, amikor ott végig kísérték őket. Emiatt most panaszkodnak is nekem. A csaknem kétszáz főnyi politikai foglyok jobbra Torontálmegyéből és Pancsova, Versec környékéről valók. Van közöttük öt urinő és egy paraszti asszony is. Az urinők között találhatunk orvosnét, tanítónét, mérnöknet is; sok dúsgazdag férfi van a foglyok között; egy M. S. nevű sánta, öreg ember többszörös milliomos, de más milliomos is található sorukban. Ez a bicéző öreg ember nagyon szeretett volna toloszékhez jutni, de az egész városban nem tudtunk szerezni; pedig szép pénzt adna érte. A foglyokat azzal vádolják, hogy Szerbia érdekében izgattak a magyar pol-

gárok soraiban. Persze ők erősen tagadják a vádat.

— A foglyokat társadalmi állásuk szerint elkülöníttem; a jobb módúak külön szobákban vannak és a parasztok is külön csoportban laknak. A fogház udvarán szabadon sétálhatnak és ha pénzüik van — aminthogy a legtöbbször van — a kintinből hozhatnak élelmet; akinek nincs pénze, az katonai kosztot kap. Dohányt is kapnak tőlünk, amennyi kell. Az 5 pénzüket természetesen nem koboztuk el, de a másfajta foglyokét lefoglaltuk. Mondhatom, hogy meg vannak elégedve a bánásmóddal és az említett többszörös milliomos például ezt mondta ma:

— Ha már fogságban kell lennem, akkor inkább Aradon legyek, mint másutt, mert itt igazán emberségesen bálnak velem és társaimmal.

Az intelligensebbek arra figyelmeztették a paraszti foglyokat, hogy viselkedjenek okosan, nehogy én erősebb rendszabályokat legyek kénytelen alkalmazni. Én például megengedem, hogy hozzátartozóikkal levelezzenek. Az alezredes meg is mutatott vagy háromszáz levelezőlapot, amelyet a foglyok ma irtak. A lapokat horvát, magyar és német nyelven irták meg; természetesen elküldésük előtt szigorú cenzurát alkalmaznak. Egy horvát nyelven írott levelezőlap címzése a következő volt:

Julka Pavlovits Pancsova

— A levelezőlapokon — mondotta tovább Hegedüs alezredes — arról értesítik hozzátartozóikat, hogy most hol vannak és letartóztatásuk óta mi minden történt velük. A foglyok általában nyugodtan viselkednek s csak inkább a nők nyugtalankodnak, folyton ártatlanságukat hangoztatva. A hölgyek azt tervezték, hogy memorandummal fordulnak a magyar kormányhoz és föltárják helyzetüket, mert ők nem hiszik, hogy a magyar kormány tudomása volna az ő letartóztatásukról. Én persze lebeszéltem őket e tervről és fölvilágosítottam, hogy a megindított vizsgálatot a kormány nem befolyásolhatja.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A varázsdal. (Marco Broiciner kiváló drámája az Urániában.) Ha a gyermekek lelkében szerelem fejlődik, az elkíséri őket egészen a sirig és az első ideál ott él mindig a szívekben, azt elfelejteni nem lehet. Marco Broiciner kiváló drámájában egy ilyen gyermekbarátságból fejlődött szerelemnek gyönyörű történetét tárja elénk. Két gyermek együtt játszadozik és szerelem fejlődik ki közöttük. Jó időre elkerülnek egymástól, de szerelmük csak erősödik a távollét alatt. A fiú nőül akarja venni imádotját, azonban az ármany közérjűk áll és elváltja az ifjút, az kétségbeesésében háboruba megy, hogy ott feledést találjon, vagy halált. A leány hiába várja szerelmesét, megadja magát sorsának, csak mikor a valót megtudja, siet szerelméhez a táborba, hogy mellette lehessen és óvhassa őt, épen kellő időben érkezik, megtudja őt menteni a haláltól. 5

* Két előadás az Apollóban. (A vasárnapi műsor.) A felizgatott idegeknek nagy szükségük van most a pihenésre. Erre talán nincs is alkalmasabb hely az Apolló-színháznál, ahol szívhez szóló drámák és a nyomott hangulatot felvidítő vígjátékok kerülnek napról napra vetítésre. A mai új műsort is nagyon sokan nézték végig s láthatólag jól esett az embereknek gondtalan perceket eltölteni. Szébbnél szébb képekből áll a műsor, amelynek minden száma nagy meglepéssel és tetszéssel találkozott. Vasárnap már kora délutántól fogva tartanak az előadások s változatos, gazdag műsor kerül vetítésre. A rendkívüli állapotra való tekintettel az Apolló-színház hétfőtől kezdve naponta két előadást fog tartani. Az első előadás pontban hét órakor, a második pedig kilenc órakor fog kezdődni. 3

Megverjük a szerbeket.

— A szerb tisztikar rossz. — Nem tudnak löni a gyalogosok. — Hasznavehetetlen a lovasság. — Harmadrendű a hadianyag. — Roda Roda cikke. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 1.

Szerbia az utolsó két háborúja következtében figyelmet ébresztett maga iránt. Három millió a lakója és négyszázezer embert küldött a csatákra, ami a népesség tizenhárom százaléka. Az utóbbi időben alkalmas volt — írja Roda, a kiváló író és volt katonatiszt — a szerb hadsereg egyes részeivel közelebbi érintkezésbe lépni. Béke idején, mint a fővárosban állomásozó tisztek vendége az ország belsejében láttam tüzérseget, lovasságot, az annexiókrisis alatt heteken át figyeltem a lázas katonai készülődéseket és végül 1912. őszén átéltem a helyszínén a mozgósítást. Nagyon tanulmányos volt részemre az, amit az ország belsejében láttam, mert megengedték, hogy a kaszárnyákat, istállókat és gyakorlótereket tanulmányozhassam.

— A tisztikar két, élesen elváló csoportra oszlik. Az egyik a katonai akadémia egykori tanítványaiból, a másik altisztekből lett tisztekből áll. Ez utóbbiaknak karrierje korlátolt, mert csak főhadnagyokká lehetnek, míg az akadémikusok, a hadiiskola elvégzése után a legmagasabb rangot is elérhetik. Némely tiszt Franciaországban tanult és a st. cyri katonai iskolát végezte, ezek rangban az otthoni hadiiskolásokkal egyenlők. Az egykori orosz kadetiskola növendékeit kevésre becsülik és az altisztekből avansáltak csoportjába tartoznak. Mindenféle kalandos história kering róluk. A belgrádi akadémiát Milán alapította.

— *Abban minden tiszt egyenlő, hogy fanatikus sovinizta és részt vesz a napi politika eseményeiben, ami nagyon meglátszik a fegyelem lazaságán.*

A tisztikar igen benső érintkezést tart fenn a polgársággal, különösen a hivatalnok arisztokráciával, más arisztokrácia nincs is Szerbiában. A kávéházakban gyakran lehet látni, hogy önkéntesek, de jobb családból származó közönséges katonák is együtt ülnek a tisztekkal, velük isznak és fraternizálnak. A legénységhez a tiszt háboruban és békében igen közel áll. A háboruban, ezt az utolsó hadjáratok szemtanúi megállapították, előtte jár. A tiszt a legénységre igen erős befolyást gyakorol.

A szerb tiszt látóköre igen szűk.

Katonai képzettsége nem nagy.

A külföldről és annak hadseregeiről a szerb csapatotestvéresen van informálva és a modern hadieszközökkel nem tud még bántani.

— A legénység természetesen nem egyenlő értékű. A régi déli határokról származóak a legharciasabbak, akiket az újonnan szerzett területekről soroznak, rosszul táplált, műveletlen. Számbavehető az örökös bandaharcokban megéledző csapat és a most szolgálatra kényszerített idegen nemzetiségiek tömege.

— Némely író azt állítja, hogy a szerb hadseregnek csak a papiroson vannak meg a keretei. Hogy ez nem igaz, azt megmutatta az 1912. év őszén történt mozgósítás. Én magam láttam, hogy a második, sőt a harmadik sorhad zászlóaljai teljes számban vonultak a harcra. Az igaz, hogy később ezeknek az állományoknak harminc, százaléka kórházba került, ami összesen százhuszezer ember volt. A két balkán háboruban a veszteség ötven-hatvan ezer emberre rugható és lehetetlenség,

hogy ezt már pótolhatták volna. A szerb katonavilágos eszű már természeténél fogva. Engedelmes és jóakaratu. Szerbia agrárállam, emberanyagának nagy részét a parasztság alkotja, az egyszerű földműves népnek minden előnyével és hibájával. A katonai szolgálati idő rövid, sokkal rövidebb, mint a miénk és a kiképzésnél nem használják ki az ember képességeit. Ez igen sokat jelent a komplikált hadi gépek évtizedében, mert ezek csak a legügyesebb és a legképzettebb kéznek engedelmessékednek.

— A legutóbbi balkáni háboruban a szerb gyalogság csodálatosan kevés löport lőtt el és minthogy

mégis óriási embervesztés volt, ez azt mutatja, hogy a csekély puszkagolyó elhasználásának az oka az, mert

a rohamot igen rosszul készítették elő a tüzeléssel.

A törökök és bolgárok igen sok szuronysebet kaptak. Hidegvérrel lövő és a fegyvert ki tartóan kezelő ellenségnek a szerb Dragomirof taktika nem tud majd ellentállni. (Dragomirof taktika alatt értendő nagy tömegeknek rövid tüzelése után szuronyrohamra való vezénylése, Stosstaktik.)

— A tüzérseget a harcot már szokatlan nagy távolságokon megnyitotta, így például a kumanovói ütközetben (1912. október 10.) már nyolcezer méterre az ellenség előtt. Mindezek ellenére majdnem mindenütt későn avatkozott a harcba és csak a gyalogság hathatós segítségével tudott állásokat elfoglalni. A szabadon álló török ágyukkal szemben a szerb tüzérseget könnyű szerepe volt, mindig a fölvilágosított célpontokra célzott. Fedett, vagy eltakart ütegek azonban sértetlenek maradtak, mert rosszul céloztak a szerbek.

Rohamnál rendszeren idő előtt szüntettek tüzet.

Teljesen csődöt mondott és pedig az egész vonalon a szerb lovasság felderítő szolgálata.

Kumanovónál, ahol tehát a szerbek még teljes számban ellenséges seregekkel állottak szemben, Sándor trónörökös hadserege majdnem az orrával ütközött bele az ellenségbe anélkül, hogy a legtávolabbról is ismerte volna annak erejét és hadállását. Este kilenc óráig másnap délelőttig sötétben tapogatóztak és csak az előrevonuló gyalogsággal szemben lepleződött le Zekki pasa felvonulása. Az ütközet folyamán a lovasságot leszállították lovairól és a balszárnyon folyó gyalogsági harcban használták fel. Nem hallottam róla, hogy valami különös dolgot művelt volna. A futamodó török és bolgár csapatok üldözésére sohasem használtak lovasságot, ezt úgy ahogy tudták az ágyuk végezték el pozíciójukból. Képek a balkán háborúból mindig messzire széthúzótt, nehezen masírozó lovas oszlopokat mutatnak. Csak egyetlenegyszer vették hasznát a lovasságnak, amikor a kumanovói ütközet után a törökök által már elhagyott Sztruga községet kellett gyorsan megszállni.

— A tréninghez a szerbek belföldi, könnyű faja ökröket használnak. A kombattáns formációknál kevés a ló és az előfogat. Kivétel

csak a királyi gárda és a haubitz osztagok. 1909-ben az annexiókrisis alatt, hogy a hiányos loállományt pótolják, Oroszországból vásároltak remondákat. Nagyon fiatal állatokat vettek, bezsufolták őket vasuti kocsiokba és hajókba és csupa csont és inbibával érkeztek meg Szerbiába. 1912-ben a lovas és fuvaros csapatok hiányos loállománnyal vonultak a harcba és

aránytalanul nagy veszteségeket szenvedtek.

Már október 28-án, tehát a mozgósítás elrendelése után négy héttel, a háború megkezdése után tíz nappal Jankovics Boza tábornok harmadik serege trónjének egy nagy részét elvesztette, sőt a haubitzoknak sem voltak igás lovaik. A gyenge lovak miatt nem tudták a gyors tüzelő ágyukat kellő időben és elég közel vontatni az ellenséghez. A mi kitűnő loállományunk egy eléggé nem is értékelhető

főlényt biztosít nekünk a szerb ellenség felett,

különösen akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy a szerb tüzérseget francia ágyui roppant súlyosak és nehezen mozdíthatók.

— Ha a szerbeknek nagyobb marsokat kellett végéznük, vissza hagyták lovasságukat és tábori tüzérseget. Áll ez például Taunovics és Mihajlovics tábornokok oszlopaira, akik igen nagy nehézségek között, improvizált felszereléssel, a tél kezdetén vonultak át Felso-albánián, hogy minél gyorsabban elérjenek a tengerhez és a hatalmakat az elfoglalás befejezett ténye elé állítsák. Mint ismeretes, ez a vállalkozás diplomáciailag sikertelen volt.

— 1909-ben a szerb hadsereg gyors tüzelő ágyukat kapott és a két balkán háboruban már használta ezeket. A gyalogság fegyvere olyan jó, mint a miénk. Nem szabad számításon kívül hagyni azt a szákmányt, amelyet Szerbia különösen a török háboruban szákmányolt és es körülbelül kétszáz ágyú és valószínűleg ezek együttesen ma már használható állapotban van.

— Háborús tapasztalatokban gazdag ellenséggel lesz dolgunk, de aki meg se közelíti a mi tisztjeink és legénységünk katonai képzettségét,

egy olyan ellenséggel, aki olyan fegyverekkel csatázik mint mi, a nélkül, hogy annak teljes értékét ki tudná használni.

Nehéz lesz még a mi teljesen kiképzett hadseregünknek is a terv szerint összpontosított, nagy tömegű támadás, de megkönnyíti a feladatát, hogy olyan ellenséggel áll szemben, amely nagyjában mégis a millió rendszeren alapul és amely az át gondolt és sokáig gyakorolt

összeműködését a tüzelő fegyvereknek sosem tanulhatja meg.

Lehet, hogy félig katonai, félig politikai természetű okok arra kényszerítik ellenségünket, hogy elhuzza, lassítsa a végső kifejlődést, ami bennünket a gyors leszámolásra ösztökél, és amit lehetővé is tesz

a mi nagyszerű és alapos lövésitudásunk

és kiképzésünk és a közös működéshez szokott hősi tradíciókkal bíró tüzérsegetünk.

MULATSÁGOK

(=) Elhalasztott népnépegy. A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíj-egyesülete augusztus 2-ikára hirdetett népnépegyet bizonytalan időre elhalasztotta.

Fölesküdték a házezred katonái.

— Ünnepi délelőtt a várfélszigeten. — Tábori mise és diszfelvonulás. — Arad tüntet Barca ezredes és a harminchármasok mellett. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 31.

Ha békés időben talán kicsit langyos, hivatalos frázisnak hangzik sokak számára a katonaság és polgárság közti jó viszony emlegetése: ilyenkor, a háborus bonyodalmak nehéz óráiban, amikor a készenlét és harci tűz minden lelket tisztábbra, nemesebbre éget: kétszeres, vagy talán százszoros erővel bizonyosodik be, hogy a katonaság és polgárság között nincsen semmi korlát, hogy a lelkesedés őszinte lángja fölperzselő erővel lobog át a lelkeken, ha katonáinkról van szó.

A harminchármas bakákat — időről időre váltakozó tisztjeikkel és legényeikkel, de az ezred változhatatlanul azonos nagyzerű, nobiles szellemével — már megszoktuk Aradon épügy a város fiainak tekinteni, mint Arad többi polgárait. Szívükhöz, a város szívéhez nőttek valamennyien: a novarai csata hősi ezrede, a társaságokban, magánéletben népszerű, pompás tiszték, maguk a derék, jól fegyverezett, hadi erényekben gazdag legények is és érthető, hogy ez a lelkesedés és népszerűség a mostani lázas napokban csak tufeszült, fokozódott, amíg ma délelőtt olyan elementáris erővel nyilvánult meg az ezred eskütételénél, hogy ez a katonai ünnep Arad polgárságának is igazi ünnepévé vált. Edzett, komoly katonák őszinte meghatottsággal nézték azt a kitörő lelkesedést, amellyel katonák és polgárok egyaránt tüntettek, ujjongtak a háboru mellett.

(Az ezred diszfelállása.)

Amint az Aradi Közlöny már ma megírta: a 33. gyalogezrednek a háborus időkben szokásos újabb eskütételét ma reggel nyolc órára tüzte ki a 33-asok ezredparancsnoka: Barca Simon ezredes. Az Aradi Közlöny hirdetéséből értesült arról a ritka, lelkesítő és megható katonai ünnepről Arad közönsége, és már reggel hét óra tájban valóságos vándorlás kezdődött az Erzsébet-hidon keresztül a vár felé. Ezernyi ezer ember, egyszerű falusiak és elegáns nyári toaletthez levő aradi hölgyek vették utjukat a vár-félsziget felé, ahol óriási négyzetet hasítottak ki a katonai parádé számára a kordonba állított örök. A vár allé árnyékában pedig egymásután vonultak fel az ezred teljes hadikészletében álló zászlóaljai. Szürkén, félelmetesen, acélos erővel tömörült élő falhoz hasonlóan állt az ezred hossza elnyúló arcvonala: pompás új szürke egyenruhában száz meg száz aradi, aradmegyei férfi egymás mellett harcrakészen, szívében lelkesedéssel és halálmegvetéssel. Megborzongató, szívetbepő és mégis fölperzselő, lelkesedő, lángragyujtó látvány volt az ezred a reggeli nap bágyadt fényében, szemközt állva a polgári közönséggel, amely a parthoz közelebb a tábori oltár körül gyülekezett.

Fenyőgalyakkal besorozott oszlopokon hatalmas nemzetiszínű tricolor és császári zászló, diszes baldachin alatt az oltár és a baldachin fölött a monarchia piros-fehér-piros hadilobogója: ebből áll a tábori mise egyszerű és szigorúan katonás külső dísz. Az oltár körül sorakoznak a vár hölgyei: a 33-as tiszték feleségei, családjai, a baldachin előtt pedig Stéger József tábori római katolikus lelkész olti magára az ornátust. Mellette áll fényes főpapi öltözetben és nagy kísérettel Hamza Agoston archimandita, Frint Lajos aradi evangélikus és Csécsi Imre református lelkész.

Nyolc óra van. A közönség és az ezred sorfala közti óriási térségen a parancsnokló tiszték nyargalásznak lóháton. A vár felől vágató tiszt érkezik és jelenti:

— Herr Oberst kommt!

Egy perccel utóbb csakugyan fölbukkan a fák közül lóháton Barca Simon ezredes követve ezredsegédtisztjétől Jellusig Oszkár/századostól.

Az ezredes elléptet lován az ezred frontja előtt és szalutálással viszonzozza a csapatok fészkes tisztelgését. Alig fejezi be szemléjét — újabb jelentés érkezik — egy főhadnagy vágat elő a váralléből és Resch Ferenc tábornok tőrparancsnok közeledését jelenti. Amilyen dailián szép katona az aradi tőrparancsnok gyalogosan is: époly festői a megjelenése lóháton is. Az ezred frontjának élén az ezredes fogadja és a szemle után Rasch vezérőrnagy Barca ezredessel és ez egész tisztikarral az oltár elé megy.

(A novarai zászló tartója.)

Amint a tiszték lepattannak le a lovakról: egyszerre fölhangzanak a vezényszavak: az ezred két szárnya hullámozni kezd és a szürke egyenruhák sorfala jobbról is, balról is bakanyarodik: a merev sorfalból négyzet (besz.) Újabb kommandóra kiválnak a legénység soraiból a tiszték, akiket csak közvetlen közlőlől lehet megkülönböztetni, annyira egyformák az uniformisok. A balszárnyról pedig egy fehér meglibbenő jelvény indul meg: az ezred zászlója. Hőfehér selyem a szöveteje, csucsát tölgyfagalyak koszorúzzák — aminthogy tölgyfagaly zöldel minden sapka mellett is ezredesétől az utolsó közlegényig. — A zászlóra két fakó, csatákat látott, golyóverte szalag ereszkedik alá. A zászlót az ezred egyik tartalékos zászlósa: Dolga Imre aradi magántisztviselő viszi. Keményen megmarkolja a rudat, arca megfeszül, a halálos elszántság férfias döbbenete látszik minden vonásán. Amilyen nagy kitüntetés az, ami a szimpatikus fiatal tartalékos tisztet érte, hogy reábizták az ezred kincsét, becsületét, a zászlót, éppolyan nagy a komolysága ennek a kitüntetésnek: hiszen a zászlót — régi hadi erény! — nem szabad élve kiadni a kézből. A fiatal és hősiiesen elszánt zászlótartó mellett még egy tiszt lépked: szálas ifju hadnagy, a zászlós tiszt, aki életével kell hogy védje a zászlót és hordozóját. Övék, azaz a zászló a főhely az egész ünnepről: közvetlenül az oltár előtt, körülfogva a tiszték karélyától.

(Tábori mise.)

Az oltár mellett elhelyezkedett zenekar Zellner Sándor karmester intésére szívhezszóló katonai misekíséretet játszik és az oltár előtt megkezdődik a megható egyházi szertartás. Időnként a ministráló káplár halk csengőszava suhan végig a halálos némaságba borult térségen, majd az ezredtrombitás harsogó jeladásai szólítják az ezredet imára, haptákba. Valami félelmes, valami puskapor illatu, valami szívet elszorító van ebben a misében, ahol száz meg száz harcias lélek alázattal és reménykedéssel borul le az ur oltára előtt. Lehetetlen meghatódás nélkül végignézni a szertartást és valóban: valahányszor cseng az egyházi csengő, térdre hullanak a puha gyepen az ájtatoskodók: elszorult szívek könyvet indítanak meg a szemekben és halk, elfojthatatlan

zokogás beszél azokról a drága, emberi érzésekről, anyák, feleségek, testvérek, gyermekek aggódó, fájdalmas, reszkető, minden reményt már csak istenbe, isten kegyelméből vető érzéséről, amellyel a szívükről letépett szívektől, háboruba rendelt, halálok halálai elé menő drágáiktól zokogón, vergődve százszor és újra elbucszkodnak.

Az ezredkürtös trombitája harsog: a mise véget ért. Most elindulnak az oltár előtt álló papok és végig haladnak a mezőn egyenesen a legénység elé. Aranyos ornátusában, vállára hulló fekete fővegével Hamza Agoston archimandrita lép most elő papi segédletével és érceesen zengő román szóval beszél. Előszórimát mond e szavakkal:

Urunk, Istenünk, erőben gazdag és karokban erős hatalmak Istene, aki rég multban csodás hatalmat adott Dávid szolgádnak, a oszfofódo ellenes Goliátnak leverésére, fogadd mostan is jól ismert kegyelmeddel és emberszeretettel lelkünk és szívünk mélyéből eredő imáinkat és küldd el égi áldásodat előttem álló katonáidnak fegyvereire. Adj katonáidnak erőt és hatalmat, hogy e fegyvereket a legmagasabb trón megerősítésére és védelmére a Te Felkentednek dicsőségesen uralkodó Császáruk és apostoli Királyunk, I. Ferenc Józsefnek a monarchianak, szeretett hazánknak, a Te szent egyháznak, az árváknak és özvegyeknek és szeretett hazánkat alkotó összes polgárok-nak vigasztalására és teljes megelégedésére viselhessek.

A Te mindenek felett hatalmas karoddal e katonákból alkoss vitéz harcosokat az ellenség ellen.

Fegyvereink győzelmével mutasd meg mostan is a Te áldott igazságosságodat, amelyet a Felséges uralkodóház, szeretett hazánk integritása, annak békéje és polgárainak biztonsága ellen elkövetett egész sokaságu, az ellenséges és gyűlöletes cselekedeteknek, oly mélyen megsértett.

Mert Te vagy a mi Istenünk, Te vagy az Isten, aki felemeled az igazakat és megalázod a gonoszokat és Téged dicsőítünk, az Atyát és a Fínt és a szent Leiket most és mindenkoron és mindörökké. Amen.

Ezek után Hamza Agoston archimandrita a katonákat felszentelven, hozzájuk a következő beszédet intézte:

Katonák! Őfelségének szava által, úgy akarta az Isten, hogy egy szent ügy védelmére fegyvert ragadjatok, hogy a történelemben eddig ismert minden háborúknál igazságosabb háboruba induljatok, hogy megvédjétek szeretett hazánk ősi földjét, hogy megvédjétek házaikat és családaitokat és fegyvereitek győzelmével megszerezétek elégtételt és hosszú időre biztosítjátok a rendet és a közbiztonságot az ellenséggel szemben, aki évek hosszú sora óta aknázza alá államunk és társadalmunk életének és fejlődésének feltételeit. E döntő pillanatokban emlékeztetek idezem, hogy ti mindnyájan egyházuuk tanítása szerint át vagtok hatva az Atya, Fiu és Szentlélek három szent Istennek hitétől. Istenbe vetett bizalomból merítsétek a bátorságot és a vitézséget, hogy fegyvereiteket becsülettel és méltósággal viseljétek. A zászlót, amelyre felesküdtetek, vigyétek minden győzelemre. És miután minden nagy cselekedetnél a legyőzhetetlen erőt az Isten áldása és segítsége adja, ismételve a hatalmas Istenhez emelem lelkem és szívem hangját és Isten áldását kérem ti rátok és fegyvereitekre. Az Isten áldjon és erősítsen meg benneteket a magas trón és szeretett hazánk iránti kötelességek teljesítésére. A jó Isten vezesse jóra minden lépéteket és mint örömmel és lelkesedéssel fogtatok fegyvert, segítsen meg benneteket az Isten, hogy mindnyájan és egészében térjétek vissza házaitekba, a ti dicsőségrek szerett hazánk és összes polgárainak felmagasztalására és boldogságára.

Ezután Frint Lajos evangélikus lelkész kért áldást a harcoló katonákra, végül pedig Csécsi Imre református lelkész intézett hozzájuk költői hosszú beszédet.

Tisztelgés a himnusz hangjainál.

A tábori mise befejezése után az ünnepről egyik legérdekesebb mozzanata következett. A mise végeztével programszerűen fölhangzottak a Götterhalte hangjai. Az ezredtrombitás

haptákat jelez, a zászlót meghajtják, az ezred tiszteleg, a tisztek valamennyien sapkájukhoz emelik a kezüket. Ez teljesen a katonai ünnepélyeknek megfelelően történt.

Amikor azonban az egyházi részről elhangzott beszédek megtörténtek, ismét megszólalt a katonazene: a magyar himnuszt játszotta. Teljesen eltérően az eddig tapasztaltaktól, a magyar himnuszt az ezred ugyanabban a tisztelgésben részesítette, mint a Gotterhaltét. A csapatparancsnokok tisztelgésre vezényeltek, a tisztek sapkához emelt kézzel, a zászlóartó meghajtott zászlóval hallgatták végig a himnuszt. A szokatlan esemény óriási lelkesedést keltett.

Esküsznek tisztek és katonák.

(Barca ezredes beszéde.)

Mialatt a katonákhoz intézett lelkesítő és isteni vigasztalást osztó beszédek hangzottak, a közönség táborából száz meg száz látszó üveg-párja meredt a távolban sorakozó katonaság felé. Aggódo szívű anyák kutatták fiukat a tömött sorokban, elszorult szerető szívek igyekeztek közelebb hozni a jól ismert arcot a látszó erejével. Akinek nem volt látszóve szabad szemmel, ágaskodva, szomjas pillantással kutatott a sok-sok, messziről oly egyforma alak között valami ismertetőjel után, amelyről megtalálják a kedvest, a drágát, a szeretettet. Végül megkötött jelenet is történt itt. Az ezredes körül sorakozó tisztek sorából hirtelen kivált egy harminchármas főhadnagy és tábori Goerz-prizmás látszóvét nyújtotta át az egyik keresgélő, könyves szemű urinak. Egy perccel utóbb a pompás látszóvel már ráakadt fírára az urinak és nézte-nézte, míg a könyvek egészen el nem homályosították a látszó üvegét.

Az egyházi szónokok elvonulása után Barca Simon ezredes ismét nyeregbe szállt. Amint a közönség előtt ellovagolt, érdeklődéssel nézték a vitéz harminchármasok parancsnokát, akinek érdekes borotvált, inkább német egyetemi professzorhoz, mint hivatásos katonához illő arca sugárzik az intelligenciától. Előrelovagol, oldalán elmaradhatatlanul a daliás szőke Jellusics százados. Most egyszerre megtorpan a ló, az ezredes szinte feláll a nyeregben és messze harsogó szóval beszélni kezd. Lelkesítő beszédet mond katonáikhoz.

— „Soldaten! — hallatszik az ezredes szava — unser Regiment zieht in Krieg, dass es durch unseren unsterblichen Vorfahren erworbenen Ruhm bereichern. Unsere morschende Helden blicken auf Euch! Eure Vorfahren, haben überall wo Sie gekämpft haben, nur Ruhm dem Heere erworben. Wir wollen auch die glänzenden Tagen von Novara erleben. Unser Kaiser und König schickt uns jetzt auf den Kriegsschauplatz, dem Feinde entgegen, der unser schönes, grosses und mächtiges Vaterland schon seit langen Jahren bedroht. Bevor wir abziehen, wollen wir unsern Eid wiederholen, dass wir unserer Fahne und unserem oberstem Kriegsherrn treubleiben. Soldaten schwört!“

Ünnepélyes, osend fogadja az elhangzott szavakat, de máris előbbre rugtat Jellusig százados, hogy a magyarul értő legénységnek ismételje a beszédet:

— Katonák! Ezredünk a harminchármasok siet, hogy a halhatatlan elődeink által szerzett dicsőséget gyarapítsa. Porladó hőseink reátok tekintenek! Elődeitek mindenütt ahol csak harcoltak, dicsőséget hoztak a hadseregnek! Novarra és Mortara ragyogó napjait mi is el akarjuk érní! Katonák! Császárunk és királyunk most a harminchármasok küld az ellenség ellen, amely szép nagy hazánkat hosszú évek óta fenyegeti! Mielőtt

elindulnánk meg akarjuk ismételni eskünket, hogy a zászlóhoz és legfőbb hadurunkhoz hűvek maradunk. Katonák esküdjötek!

Miután a harminchármasok között sok a román ajkú legény is: ezek számára Burdea Dameter alezredes mondotta el román nyelven az ezredes beszédét:

— Ostasi! Regimentul grabeste pe campul de razboi, ca sa sporlosca gloria castigata de stramosii nostri nemuritori. Eroii inmormintati privesc spore voi! Stramsii vostri in tot locul unde au luptat numai glorie au adus armatei. Si noi vroim sa ajungem zilele stralucite dela Novara!

Ostasi! Imparatul se regele nostru ne trimite in contra acelii inimic care ameninta de multi ani frumoesa noastra tara! Inainte de ce am pleca voroim sa intarim juramantul ca vom ramanea credinciosi steagului si domnitorului. Ostasi jurativa!

A beszédek elhangzása után végigfutott a sorokon a parancsszó:

— Zum Schöwren.

Jellusig Oszkár ezred-segédtsit olvasta előbb a német, majd a magyar eskümintát. A németül esküvő legénységgel együtt esküdtek az ezred tisztjei is. Valamennyi tiszt, a gyalog levők, épugy, mint a lóháton levők, maga Barca ezredes is levett sapkával, esküre emelt három ujjal kemény, katonás szóval ismételik az eskü szavait. Magyarul, majd, amikor Burdea alezredes a román eskümintát olvasta, románul kizárólag a legénység emberei esküdtek.

„Megmutatjuk fegyvereink élet.”

Az eskütétel véget ért, de a készülődés arra vallott, hogy még következik valami. Barca ezredes ismét előbbre lovagolt a legénység felé és lelkes, tüzelő szóval ezeket mondta:

— Soldaten! Treu unserer Fahne beteuere ich, dass wir in Auwesenheit unserer Fahne gewonnene Gottesvertrauen im Herzen, mit inniger Liebe in unserer Brust dem oberstem Kriegsherrn und dem Vaterland wollen wir dem Freude die Schärfe unserer Waffen und die verheerende Kraft unserer Geschosse zeigen.“

— Katonák! — ismételte magyarul Jellusik százados. — Híven ujonnan megerősített eskükhöz, magasztos isteni áhitattal eltelve szívünkben, odaadó szeretettel legfőbb hadurunk és dicső hazánk iránt, megmutatjuk most ellenségeinknek fegyvereink élet és lövegeink pusztító hatását.

— Ostasi! — vette át a szót románul Burdea alezredes. — Credinciosi la juramantul nostru cu inima plina de evlavil dumnezeiasca cu dragostea fata de domnitorul nostru si tara noastra vom arata inimicilor, nostri areutiul armelor noastra si efectul gloantelor noastre pustiitoare.

A román lelkesítő szavak után óriási éljenzés tört ki, de az ezredes kezével csendet intet és egészen a front elé lovagolva lekapta fejéről sapkáját, megcsóválta és harsányan kiáltotta:

— Seine Majestät Hurrah, Hurrah!

Felédhetetlen látvány következett erre. Elementáris erővel menydörgött végig az ezreden a lelkesült kiáltás.

— Hurrá! Hurrá! Éljen a király! — harsogták a magyar legények.

A tisztek kardjai villámlóan cikáztak a levegőben, Barca ezredes szakadatlanul lengette sapkáját, a katonák pedig lekapták vállukról a Mannlichert, ráakasztották csövére tájgyleveles sapkájukat és így ujjongtak, éljenztek, hurráztak, tomboltak percekig.

A zenekar a Gotterhaltét játszotta, Dolga Imre pedig erősen lengette az ezred büszke

zászlaját. Még be sem fejezték a zenészek a Gotterhaltét, amikor az ezredes utasítására Jellusig százados odavágtatott Zellner Sándor karmesterhez és megszólította. Egy pillanattal utóbb — még pedig most már egészen programon kívül — fölcsendültek a himnusz hangjai és újból tombolt, ujjongott a sok sok katona.

A lelkesítő, gyönyörű ünnepélyt az egész ezred diszfelvonulása fejezte be. Resch tábornok előtt egymásután vonultak el a zászlóaljok. A katonákat valósággal körülvette a közönség, mindenfelől lelkes és könyes köszöntések fogadták az ismerősöket, a jobban ismert népszerű tiszteket pedig külön megéljeneztek.

A Szabadságtéren

A harminchármasok ezután átvonultak a vároldalról az Erzsébet hidon keresztül a Szabadságtérre, ahol ma délben talán még hevesebben, kitörőbben és lelkesebben nyilvánult meg Aradnak a katonákat ünneplő hangulata. Megható látvány volt, amint az ezred végigvonult az utcákon. Minden ablakból kendők lobogtak, éljenzés hangzott, sűrű emberáradat vette körül a kipirult katonákat és a sorokban itt is, ott is feltűnt a keményen lépkedő, ajkát összeszorító katona mellett egy-egy falusi menyecske, őszhajú öregasszony, amint igyekszik még egy pár percet együtt tölteni, együtt gyalogni katonaférfjével, katonafiával. Minden eddigi háborús tüntetés, hadsereget éltető ujjongás elhalványodott a ma délelőtti jelenetek mellett, melyekkel Arad lakossága a maga szeretetét, lelkesedését, biztatását is odaadta azoknak, akik majd fegyverrel a kezükben lelkesedhetnek, bizhatnak.

Agyonlőtték

Jaures szociálista képviselőt.

(Megölték a francia békepárt vezérét)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, augusztus 1.

Hivatalos: Párisból jelentik: Franciaország helyzetéről és belbékéjéről igen nyugtalanító hírek érkeznek. Jaures híres szociálista képviselőt ma éjjel agyonlőtték.

A háboru lángja immár csaknem egész Európa fölött ott lobog. Világcsemények forrnak a közeli idők méhében, a népek és nemzetek talán soha nem látott háboruja kezdődik rövid órák múltán. Az európai nemzetek közül a francia egyike azoknak, ahol a háboru vagy béke kérdése a legmagasabb hullámokat veti. Franciaországban napok óta küzd két áramlat, a háborus és a békepárt egymással. Az utcán tobzódik már a küzdelem, haragosan követeli a háborut az egyik csoport, míg sokan vannak azok, akik a kultura védelmére törhetetlen hűvek az európai békének. A békepárt emberei nagyrészen a szocialisták közül kerülnek ki és vezérük is egy Európaszerte ismert szocialista képviselő, Jaures.

Mint hivatalos távirat jelenti tegnap éjjel Páris egyik kávéházában megrázó tragédia történt. Ott ült a kávéház asztalánál barátai társaságában a békepárt vezetője Jaures, mikor az éjszakai órákban bejött egy háboruspárti fiatalember, közvetlen közelből két lövést tett Jauresra. A lövések halálosak voltak.

Jaures, rögtön meghalt.

A merénylő fiatalemberről csak annyit tud a hivatalos jelentés, hogy francia műegyetemi hallgató.

A merénylet óriási izgalmat keltett Párisban és a hír egész Európát megdöbbentette.

Európa összes népei fegyverben.

— Németország mozgósította egész hadseregét. — Franciaország és Anglia készülődései. — Oroszország nem akar többé békét. — Az északi államok magatartása. — Japán támadás Mandzsuriában. —

— Saját tudósítónk táviratai. —

Budapest, augusztus 1.

A mai nap legnagyobb eseménye, hogy Németország, miután nem kapott választ arra a kérdésre: miért mozgósított Oroszország, a németcsászár mobilizálta hatalmas hadseregét.

Ez az összes hatalmakat tette kényszerítő elhatározás befejezése a diplomácia tegnap óta háborus színezetet öltött akciójának.

Tegnap ment el a népek sorsát beláthatlan örvény szélére sodró kérdés Pétervárra. Európa ma este vett tudomást arról, hogy a világ lángba borulni készül.

Tizenkét órás határidő.

Az első híradás erről a világtörténelmi lépésről így szól egy magánértésülés szerint:

Berlinből jelentik: A német kormány Pétervárt értesítette, hogy Németország mozgósítani fog, ha Oroszország tizenkét órán belül nem szünteti meg a harci előkészületeket és megfelelő kijelentéseket nem tesz. Egyidejűleg kérdést intéztek Párisba a francia kormány magatartása iránt.

Ezt követte csakhamar a hír hivatalos megerősítése, amely a következőképp hangzott:

Hivatalosan jelentik Budapestről.

Berlin (feladatott július 31-én este 10 óra 15 perckor, Budapestre érkezett augusztus 1-én este 6 óra 25 perckor): Miután a közvetlen akció, amely magának a cárnak óhajára indult meg, — az által, hogy az orosz kormány a hadsereg és a tengerészet mozgósítását elrendelte — megzavartatott, a császári kormány tudatta Pétervárral, hogy

német mozgósítás várható hogyha Oroszország tizenkét óra alatt nem szünteti meg a hadi készülődéseket

és erről határozott nyilatkozatot nem tesz. Együttal a francia kormányhoz kérdést intézett német-orosz háboru esetére való magatartását illetőleg.

Mikorra az európai béke lélekharangjának kongása Budapestre megérkezett, mire a magyar fővárosban megtudták, hogy a német birodalom kormánya mennyire egy kard élére állította a megkezdődő világ tragédia kérdését,

Németország hatalmas fejedelme már cselekedett is,

mint ezt a következő hivatalos távirat jelenti:

Hivatalosan jelentik Budapestről:

Berlin: (Feladták délután 5 óra 25 perckor.) **Vilmos német császár elrendelte az egész német haderő mozgósítását.**

Egy késő éjjel érkezett magántáviratból kitűnik, hogy Franciaország már meggyezett Oroszországgal a háboru illetőleg, mert a bécsi francia és orosz követek elhagyni készülnek az osztrák fővárost. Tehát mindkét ország háborura készül.

Berlinből jelentik: Németország ma elrendelte az általános mozgósítást, miután Oroszország a tizenkét órás ultimátumra nem válaszolt. Berlinben óriási a lelkesedés, Vilmos császár a tüntetőkhez gyönyörű buzdító beszédet mondott. A bécsi orosz és francia követségen mindenki utazásra kész. Az orosz-lengyel lakosság lázadásra készül. Az európai béke fenntartása alig remélhető. Svájc és Svédország semlegességüket kijelentették.

Berlinből jelentik: Háboru esetén a birodalmi gyűlést keddre összehívják. A gyűlés megnyitása a királyi palotában lesz.

Keveset használ az a teoretikus megállapítás, hogy a Pester Lloyd értesülése szerint Franciaország nem köteles hadával Oroszgot támogatni, mert kétségtelen, hogy Oroszág kezdi a támadást, ugyszintén Anglia se tartozik támogatni. Mindennél többet mond ez a londoni távirat.

Londonból jelentik: Az angol bank a diszkontót négy százalékról tízre emelte.

Londonból jelentik: Portsmouthból táviratozzák, hogy a tengerészeti parancsnokság egészen oszdben fegyverkezik. Az admiráli hivatal s a hadügyminisztérium szakadatlan összeköttetésben állanak s minden lépést megtesznek, hogy a flottát és a hadsereget hadilétszámra emeljék.

Az egész világ háboruját akarja Oroszország és esze ágában sem volt a békés megoldás egy pillanatig sem.

Budapestről jelentik hivatalosan: A német félhivatalos Norddeutsche Allgemeine Zeitung megállapítja, hogy mialatt Oroszország Németországgal tárgyalt már megtette katonai intézkedéseket.

Pétervárról jelentik: Császári ukáz elrendelte, hogy Finnország és a finn vizek hadi állapotban legyenek.

Hogy semmi se hiányozzék az európai konflagrációból, ezeket jelentik

az északi államok magatartásáról:

Stockholmból jelentik: Svédország elhatározta, hogy Ausztria-Magyarország és Szerbia közti háboru esetén semleges marad.

Tehát Svédország csa a szerb háboruban marad semleges, de az európaiban nem?

Krisztianából jelentik: Norvégia neutralitásának megóvására az intézkedéseket megtették.

Vajjon sikerral járnak-e ezek az intézkedések? Ki tudja?

Svájc is mozgósított?

Berlinből jelentik: Svájc haderejét mozgósították.

Japán is készül.

Budapestről jelentik hivatalosan: Tokióból az a hír érkezik, hogy tegnap minisztertanács volt, amelyen a japán kormány elhatározta, hogy Oroszország bonyadalma

kihasználja a mandzsurial kérdé felvetésére és megoldására.

Olaszország hűségét hangoztatja.

Rómából jelentik: A Popolo Romano, a Tribuna, a Giornale d'Italia, a Corriere della Sera dicséző szavakkal emlékeznek meg a monarchia csapatainak emelkedett hadi szelleméről és megjegyzik, hogy a

monarchia és Olaszország szövetségi viszonya ép az utolsó napok során lényegesen megszilárdult.

Olaszország minden körülmények közt teljesíteni fogja köteleességét.

Rómából jelentik: A király visszaérkezett földközi tengeri útjáról Rómába s azonnal fogadta Salandra miniszterelnököt. Délután San Giuliano külügyminiszter volt a királynál, valamint a vezérkar és flotta főnökei. A király később újra fogadta a miniszterelnököt és a hadügyminisztert.

Hollandia és Belgium.

Rotterdamból jelentik: A katonai előkészületek már annyira előrehaladtak, hogy a mozgósítást minden pillanatban elrendelhetik. Az összes fontos vasuti hidakat erős fedezettel látták el s a határerőségek létszámát is hadiállapotra emelték.

Brüsszelből jelentik: Tegnap óta Belgiumban a háborus állapottal járó szigorú őrszolgálat lépett életbe a német és francia határon. A különböző határhelységek templomtornyaiiban táviróállomásokat rendeztek be. A király elnöklete alatt tartott rendkívüli minisztertanács elhatározta, hogy a hadsereget egyelőre 100,000 főnyi megerősített békélet-számra emelik fel. Az erősségekben teljes létszámú tüzérség teljesít szolgálatot.

A spanyol flotta gyülekezik.

Londonból jelentik: Gibraltáron át jelentik, hogy a spanyol flotta parancsot kapott arra, hogy a baleari szigetekenél gyülekezzen. A Petayo csatahajó és több cirkáló a marokkói vizekről már a gyülekező helyre érkezett.

Tehát egész Európa sőt Ázsia és Japán sakkhuzása révén valószínűleg Amerika is tűzcsóvákat tart a kezében.

A monarchia népei bizalommal hadseregükben és szövetségesei hűségében

bátran néz az ítélet napja elé.

Mi a kötelessége a népfölkelőnek az általános mozgósításkor? A szegedi kerületi népfölkelő parancsnokság közli, hogy a mozgósítás folytán már bevonult és visszaszabadságolt népfölkelők közül csak azoknak kell bevonulniuk, akiknek ajánlati lapjuk van, vagy pedig honvéd, vagy közös csapattesthez, vagy különleges szolgálatra vannak beosztva. A többiek állandó lakhelyükön visszatartandók.

A tanács tagjai éjjeli szolgálatban. Arad város tanácsa ma délelőtt Varjassy Lajos polgármester elnöklésével rendes ülést tartott, hogy a hét közben érkezett legsürgősebb ügyeket elintézzék. A polgármester bejelentette a tanácsnak, hogy tekintettel az általános mozgósítás kihirdetésére, egész éjjeli szolgálatot rendelt

el a polgármesteri hivatalban és kéri a tanács tagjait, hogy felváltva tartsanak éjjeli inspekción a polgármester szobájában. Az elmúlt éjjel Angel István dr. főjegyző volt szolgálatban. Ma éjjel Lócs Rezső helyettes polgármester a soros. Ezzel az intézkedéssel mentesítve van az amugy is tulon tulterhelt és napok óta ugyszólván ágyba sem került rendőrtisztikar egy nehéz feladat ellátásától. Az éjjel érkező sürgönyökben foglalt intézkedéseket ugyanis most az inspekción tanácsnok hajtja végre a rendelkezésre álló segédcsapattal.

Budapestre küldi a király a trónörökspárt.

(Károly Ferenc József az uralkodó köszönetét hozza a nemzetnek. — Üdvözlét a hadseregnek.)

Távírti tudósítás.

Budapest, augusztus 1.

Öröm ünnepre készül a magyar főváros, az ország büszkesége, szépséges Budapest. Házain nemzeti színű lobogókat lenget a szél, népe ünnepi ruhát ölt és abban a világraszóló mámorban, amely minden népek csodálatát váltotta ki, várja az ország szíve a — jövődő magyar királyt és szépséges ifju feleségét. Károly Ferenc József főherceg és Zita főhercegnő érkeznek holnap délután két órakor Budapestre, a király képviselőjében az aggastyán uralkodó üzenetét hozva a hadba induló magyar katonáknak és köszönetet hozva a fővárosnak és rajta keresztül az egész országnak.

Ezekben a világtörténelmi órákban, amikor a monarchia sorsáról döntenek, jön a magyar nép közé első ízben az ifju trónörökös, aki két hatalmas ország reménye.

Ujjongva fogadja a főváros, mint ezt tudósítónk jelentése mondja.

Károly Ferenc József trónörökös és neje Zita főhercegnő holnap, vasárnap Budapestre érkeznek. A trónörökös pár első sorban azért érkeznek a fővárosba, hogy öfelsége megbízásából

a király üdvözlét átadja a harcba induló csapatoknak, valamint Budapest székesfőváros közönségének,

amely oly lelkesedéssel fogadta a háboru hírt és a magyar nemzet dinasztikus és hazafias érzelmeinek teljes erejével áll a hadsereg mellett.

A trónörökös pár érkezése alkalmával Budapest hivatalos fogadtatás nem lesz. A trónörökös és neje vasárnap reggel 9 óra 35 perckor indulnak el Bécsből és délután 2 óra 35 perckor érkeznek meg a keleti pályaudvaron Budapestre. A trónörökös párt, el fogja kísérni utján Lobkovicz herceg kamarái előljáró, Thun grófné főudvarmesternő és Nostitz udvarhölgy. A trónörökös pár a budai várban száll meg és

néhány napig Budapest fog tartózkodni.

A főváros lakossága körében nagy örömet keltett a trónörökös pár érkezésének híre és a közönség a mostani lelkes időkhez méltó melegszéggel és ovációval készül fogadni a felsége küldöttét.

A főváros házai már ma lobogódiszban pompáznak. A tanács a közönséghez intézett felhívásban tudatta a nevezetes eseményt, amely igen nagy örömet okozott.

HIREK.

Városi segély a szintársulatnak.

(Teljesítették Szendrey kérelmét.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 1.

Megirtuk, hogy Szendrey Mihály szinigazgató a részleges mozgósítás kihirdetése után, minthogy társulatának több tagja bevonult a hadsereghez, beszüntette Hódmezővásárhelyen a sziniedadásokat. Sürgönyözött Varjassy Lajos polgármesternek, hogy a szerződéseket, a háborus állapotok következtében megszünteknek tekintve, a társulatot már augusztus elsejétől nem fizeti és segélyt kér a Hódmezővásárhelyen rekedt társulat részére a kultuszminisztertől. A polgármester nyomban sürgönyözött is a miniszternek, de onnan válasz máig sem érkezett. Az igazgató ekkor azt kérte, hogy a város szinügyi bizottsága utaljon ki a szinészeket segélyező alaphól kétezer koronát, mert különben a társulat nem tud visszajönni Aradra, és kénytelen nyári állomásán vesztegelni. A polgármester azt válaszolta, hogy csak az esetre viszi az ügyet a szinügyi bizottság elé, ha maga a társulat kéri a segélyt. Ma erre a következő sürgöny érkezett:

Kétezer korona rögtöni segély kiutalását kérjük a segély alaphól. Kérvény expressz elment.

Ma délután fél öt órára hívta össze a polgármester a szinügyi bizottságot ülésre, a melyen az elnökön kívül Green Nándor főkapitány, Jegessy Károly dr. főügyész, Tisch Mór dr. főorvos, Visy Ferenc főpénztáros és Kabdebó János dr. bizottsági tagok jelentek meg. Jegyző Zubor Andor tb. főjegyző volt.

A polgármester bemutatta a szintársulat tagjainak segélyt kérő sürgönyét és megemlített, hogy a szinészek által befizetett összegekből az alap ma felül van kétezer koronán. Azt javasolta, hogy nem kétezer, hanem ezeröt száz koronát szavazzon meg a bizottság és pedig azzal a feltétellel, hogy a segély összegből minden kérelmező egyenlő részben kapjon, nehogy a nagyobb fizetésűek nagyobb részt vegyenek ki maguknak.

A bizottság nem fogadta valami meleg szimpatiaival a javaslatot és a polgármester látva a hangulatot, ismételt hangszóval, hogy a segélyt a szinészek által dotált betegsegélyalaphól óhajtja folyósítani.

— Nem járulok hozzá a javaslathoz, mondotta Jegessy dr. főügyész — mert az alap más célt szolgál és a városnak most nem lehet feladata, hogy más arra rászorulóknak mellőzéseivel a szinészeknek siessen segítségére, amikor van direktoruk, akinek ilyenkor közbe kell lépnie. A segélyösszeg különben is tullepi a határokat, mert csak az alap kamatai használhatók fel.

— Ez nem áll — szolt a polgármester — az alap maga is felhasználható, azért fizetik a szinészek. Ha kimerül az alap, akkor majd más formában gondoskodunk a betegsegélyezésről. Különben is ez a szinészek baja.

— Én sem járulok hozzá a javaslathoz — mondotta Green főkapitány — mert most a városnak a maga szegényeit kell támogatnia, a szinészekről pedig a szinigazgató tartozik gondoskodni.

— Én pedig fenntartom a javaslatomat, — szolt ismét a polgármester ingerülten — és kérem a bizottsági tag urakat, hogy szavazzanak. A javaslat mellett Tisch dr. és Kabdebó dr., ellene Green főkapitány és Jegessy dr. főügyész szavazott.

— Én az 1500 korona kiutalása mellett szavazok, fejezte be az ülést a polgármester és utasította Zubor tb. főjegyzőt, hogy azonnal küldje el a pénzt.

Női kiszolgálás az aradi üzletekben.

(Több az udvarló, mint vevő.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 1.

Hogy a háboru előkészületei mennyire feforgatták a várost, eltekintve annak külső képétől, alapos nyoma van azon üzletekben, ahol a férfi alkalmazottakat nőkkel helyettesítették. És a nők derekasan állják meg helyüket, amennyiben valamennyi esetben a reájuk bízott munkát a legügyesebben végzik el. Egyes üzletekben, ahol a szerepsere egy kis szakértelmet is megkíván, már nem megy olyan simán a dolog mint ott, ahol pl. valamilyen irodai munkáról van szó. A fűszerüzletben kisegítő hölgy csak ilyen cikkeket tud kiszolgálni, mint pl. citrom, narancs, sütemény, sör, szóval: amit nem kell mérni.

— Kérek nagysád egy kiló bombont — mondta egyik főtéri üzletben egy katonatiszt a női kiszolgálónak.

— Azonnal, tessék várni, ezt nem tudom kiadni, mert mérni kell — felelte a hölgy.

— Ugy, addig adjon egy pár csókot, hisz azt nem kell mérni — szellemeskedett a főhadnagy.

És ilyen kedélyesen folyik a vásárlás a női és férfi divat üzletekben is. Az előbbiben a nő otthonos, az utóbbiban az izlése jut kifejezésre, mert a férfi vevő már a bók kedvéért is azt a nyakkendőt vásárolja meg, amelyre az őt kiszolgáló nő azt mondja:

— Ha ön ezen nyakkendőt felveszi, hát még én is szerelmes tudnék önbe lenni...

Kell-e még ennél több? — Hasonlóan vígan megy a kiszolgálás egyéb üzletekben is, csak egy hátránya van a női kiszolgálásnak, ez pedig az, hogy sok helyen többet udvarolnak, mint eladnak, ez pedig ellenkezik a kereskedő üzleti elvével.

— A Tisza grófok a hadseregben. Európa ma a Tisza névtől hangos. A monarchia erélyes fellépésében, amelyre régóta szükség volt, Tisza István nagy egyénisége jelentkezik. Budapest és Bécsben tömegek járják be az utcát és lelkesen éljenzik a magyar miniszterelnököt. A háboruban nemcsak proletárok vesznek részt, hanem az ország legelőkelőbb családjának fiai is a harctérre vonulnak. A demars Tisza István kezének vonását viseli magán és a harctéren ott lesznek Tisza István legközelebbi hozzátartozói. Mindenki tudhatja: hogyha a haza veszélyben van, a Tisza család nem vonja ki magát a szent kötelesség teljesítése alól, hanem elsőnek vonul be a többi katonák közé. Már hét óra délelőtt a nagyváradi népfelkelő parancsnokságon jelent meg az egyik Tisza, Tisza Kálmán gróf, a nagyszalontai kerület képviselője, Tisza István miniszterelnök öccse, ahol a népfelkelők ezrei gyülekeztek össze. Tisza Kálmán gróf mögött az inasa jött, kezében a képviselő kicsi kézitáskájával. Tisza Kálmán gróf honvédszár főhadnagyi egyenruhában volt. A baloldali folyosóra ment, ahol Kuzsók főhadnagyt találta.

— Tisza Kálmán főhadnagy vagyok — mutatkozott be.

Kuzsók főhadnagy a gróft az egyik sötétebb szobába vezette, ahol Cseresnyés és Vueskies főhadnagyk végezték fáradtságos munkájukat. Tisza Kálmán rövid ideig tartózkodott a szobában; egy-két utbaigazítást kért, amit természetesen nyomban meg is kapott. Néhány perc múlva eltávozott a laktanyából s még a délután folyamán elutazott állomáshelyére.

Ifjabb Tisza István gróf is bevonult vasárnap a maga ezredéhez. A miniszterelnök fia zászlós a huszároknál s önkéntesi évének jórészt tudvalevőleg Nagyváradon szolgált. A fiatal gróf vasárnap utazott el Gesztről és ment el állomáshelyére. A harctérre tehát két Tisza gróf indult el Biharmegyéből. Mindketten helyt állanak azért a szent ügyért, amelynek védelmében százszázakat szolgált fegyverbe a király, de ott van még a Tisza család rokona is, a Beöthy családok legjobbjai, közöttük a képviselőház elnöke is.

— **Bírói esküdtétel.** Megható jelenet játszódott le ma délelőtt az aradi törvényszéken. Fábián Lajos dr. kir. kuriai bíró az aradi kir. törvényszék elnöke ma délelőtt vette ki a hivatalos esküt *Otturabay Dezső* dr.-tól, aki nemrég kapta meg járásbírói kinevezését. Különösen ünnepessé tette az aktust az a körülmény, hogy *Otturabay dr.-nak*, aki tartalékos tüzérhadnagy, még ma be kellett vonulnia ezredéhez. Fábián dr. üdvözlő beszédében ki is tért erre a körülményre és meghatott szavakkal lelkesítette a fiatal bírót. A meghatottság erőt vett a kiváló bírón, a könyvek szemébe gyűltek s pár pillanatig beszédét sem tudta folytatni. Az ünnepélyes aktus többi résztvevőin is mély megindultság vett erőt s egy szem sem maradt szárazon.

— **Házasság.** Az anyakönyvi hivatalban ma délelőtt kötött házasságot *Vajda Marietta*, *Vajda István* dr. ügyvéd lánya *Biró Alajos* Martagyári mérnökkel. A polgári házasság kötésnél *Hersz Andor* dr. és *Éles Béla* dr. voltak a tanúk. A polgári kötés után a református templomban volt az egyházi esküvő, amelynél *Csécsey Imre* református lelkész végezte az egyházi szertartást.

— **Vágvölgyi Lajos dr. levele.** Tekintetes Szerkesztőség! Mély tisztelettel kérem, kegyeskedjék következõ soraimnak helyt adni: Városszerte szemrehányással illetnek, valóságos fájó érzéssel hitközségem tagjai, de nagy csodálkozással kérdezték tőlem több más felekezeti polgár is, miért maradtam távol a mai katonai ünnepségről, amelyen az összes felekezetek papjai lelkesítő beszédekkel intézték az elvonuló katonasághoz, szeretettel, áldással bocsátották utra véreinket, kiket a legszentebb és legnehezebb kötelesség szőlített. Fájdalommal jelentem ki, hogy nekem az ünnepségről csak annak lefolyása után lón tudomásom. Míg a katonai hatóság a többi lelkészeket írásban meghívta, engem egyáltalán nem értesített. Nem tulajdonítok ennek semminemű tendenciát, annál kevésbé, mert a felállítandó katonai kórházban teljesítendő lelkesítő funkciókra vonatkozólag már napokkal ezelőtt küldött értesítést, jelezve, hogy erre módot átl. Hibás volna az ügyből felekezeti kérdést csinálni. A szidó ifjak ugyanavval a szent lelkesedéssel indulnak csatába, mint többi bajtársaik. Ebben senki sem kételkedik, a katonai hatóság sem, melynek egyik közege egyszerűen csak elfelejtett nekem is meghívót küldeni. Ezért, ha csak az ünnepség óráját ismertem volna, megjelentem volna én is, abban a meggyőződésben, hogy senki sem akadályozott volna kötelességem teljesítésében.

— **Féltve őrzi minden anya kis kedvencét a nyári hőség veszedelmei ellen, melyek a csecsemők közül minden évben oly szárazos áldozatot követelnek, mert a legtöbb esetben egy megfelelő, megbízható táplálék hiányzik. Adjon azonban gyermekének Nestlé-féle gyermeklisztet, mely már nemzedékről nemzedékre sok ezer esetben oly fényesen bevált és akkor nemcsak sok bánatnak veszi elejét, hanem gyermeke nagyszerű fejlődésében és gyarapodásában is gyönyörködhetik. Próbádozozokat kívánatra teljesen díjtalanul küld a *Henri Nestlé* cég, Wien, I., Biberstrasse 6 P. 9307**

— **Kinevezés.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy az igazságügyminiszter *Kaufér Zsigmond*, volt aradi pénzügyi utkárt pénzügyi tanácsossá nevezte ki.

— **Csatás a mozgósítással.** A mai zavaros időköt arra használta fel tegnap Pécskán két elvetemedett ember, hogy egy szegény özvegyasszonyt megkárosítsanak. Tegnap délelőtt megjelentek az özvegnél, akinek egyetlen fiát katonai szolgálatra hívták s valami írást mutatva, kijelentették, hogy a katonaság számára lefoglalják két lovát, szekérét és buzatermését. A szegény özvegy oda is adott mindent, de szerencsére a szomszédoktól már pár perc múlva megtudta, hogy csalókkal volt dolga, feljelentést tett a csendőrsőnél, amely még tegnap kézre is kerítette a két lelketlen embert.

— **Halálozás.** Özvegy *Feszler Károlyné*, született *Angner Margit* ma délelőtt elhunyt. Temetése augusztus 3-án délután három órakor lesz a felsőtemető halottas házából. Halálát előkelő rokonság gyászolja.

— **Műhimzés tanfolyam.** A *Singer Co.* varrógép részvénytársaság az e hó 3-ikára tervezett tanfolyamot a háborús bonyodalmak miatt elhalasztotta. 4509

— **Aradiak áldozatkészsége a háboru idején.** *Bogdán Hortensia*, az aradi görög keleti román leányinternátus igazgatónöje ma levelet írt *Tisch Mór* dr. főorvoshoz, amelyben tudatja, hogy a leányinternátus összes helyiségeit átengedi a sebesültek részére, saját szolgálatait pedig felajánlja a sebesültek ápolásánál. Az igazgatónő mély emberszeretettől áthatott és nemes szívre valló cselekedete igen nagy jelentőségű, mert az internátus helyiségei olyan kényelmes berendezésűek, hogy a sebesültek elhelyezésére megfelelőbb helyiséget alig lehet találni. Áldozatkész és humánus ajánlatot tett a Vörös Kereszt által létesített pályaudvari üdítőállomásnak *Kohn Armin* aradi kereskedő, a *Kohn Armin* és fivére üvegnagykereskedő cég baltája. A kereskedő az üdítőállomás összes égyait díjtalanul látja el a szükséges üveg és porcellánárukkal, s még arra is hajlandó, hogy ha törös folytán új árukra volna szükség, ezeket is ingyen adja.

— **Polgári áruforgalom felvétele az Acsev. állomásain.** Értesítjük a tisztelt szállítóközönséget, hogy tekintettel a mozgósítás folytán beállott rendkívüli forgalmi viszonyokra, az aradi fűtőházi telepünkön „Arad-Fűtőház” elnevezéssel az összes gyors- és teheráru forgalomra egy mellék árukezelési és elszámolási helyet létesítettünk, amely a közönségnek folyó július hó 31-ét kezdve rendelkezésre áll. Aradon helyben feladásra kerülő, vagy vonalainkon Aradra való rendeltetéssel feladásra hozott gyors- és teherárak „Arad-Fűtőház”-ra adandók fel és a simándi-uti felüljáró mögött létesített ideiglenes árukezelési helyen vétetnek fel, illetve adatnak ki. 750 kilogramnál súlyosabb, egy koci hosszát meghaladó árak és oly árak, melyeknek kezelésére külön berendezések szükségesek, csak külön megegyezés mellett vétetnek fel szállításra. Kiszombor-szegedi vonalszakaszunkra, valamint a csatlakozó pályákra rendelt küldemények felvétele egyelőre szünetel, kivéve azokat, amelyekre nézve a m. kir. államvasutak forgalmi korlátozása ki nem terjed. Többi állomásainkon a polgári áruforgalom egyidejűleg felvétetik. Az „Arad-Fűtőház”-i szállítmányoknál mindenkor az aradi díjtételek alkalmaztatnak. Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak Igazgatósága.

— **Az ingyen hus kimérése megkezdődik.** Megirtuk, hogy a tanács a háboruba vonuló hátramaradottjait akként akarja mindenképp elől segélyezni, hogy a két legfontosabb élelmi cikket, a húst és a kenyeret adja meg nekik. A hatósági husszék holnap reggel már megkezdte a *Green Nándor* főkapitány vagy *Berez Ferenc* kapitány által aláírt utalványokra a hus kimérését. A rendőrség vezetői mindenkinek körülményeihez képest utalják ki a mennyiséget és adnak utalványt, amely husra, zsírra és szalonnára szól. A kenyeret illetőleg ma *Zubor Andor* tb. főjegyző azt jelentette *Varjassy Lajos* polgármesternek, hogy a városi sütődék felállítása még nincs soron, mert a gyulai kenyérsütőde 40 fillérért bőven ellátja a közönséget kenyérral. A kenyérdrágítás megakadályozására a főkapitány kötelezővé teszi, hogy a piacokon a kenyeret csak súly szerint árulhassák és az árakat feltűnő módon ki kell tüntetni.

— **Testi és szellemi megerőltetésnek nagyon gyakran hosszadalmas székrekedés szokott a következménye lenni.** Egy pohár természetes *Ferenc József* keserűvíz kell csak naponként reggeli előtt, s az emésztés tökéletesen rendbe jön. *Siller dr.*, udvari tanácsos, a budapesti egyetemen a gyomor és bélbajok tanára, szakvéleményében kijelenti, hogy valahányszor enyhe és biztos hatású, s a gyomorral szemben kiméletes sőt hajtószere van szükség, már évek hosszú sora óta, ugyyszólván kivétel nélkül a *Ferenc József* vizet rendeli. Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és fűszerüzletben.

— **Letartóztatott tanító.** Ma délután nagy feltűnést keltett egy teljesen fehér vászon ruhába öltözött férfi, akit két szuronyos katona kísért végig a városban és a városházára vitt, ahol átadta a rendőrségnek. *Suciu Demeter*, a Krassószőrenymegyei Aranyény község tanítója került a hatóság kezébe. Az a bűne, hogy ezekben a súlyos időkben 6, mint a falu legintelligensebb embere, ahelyett, hogy a köréje gyűlt nép előtt az igazság és tényeknek megfelelően méltatta volna azt az óriási lelkesedést, amellyel vitéz katonáink a király behívó parancsának eleget téve csapataikhoz bevonultak, a hazáért meghalni készülő hadsereget gyalázta. Az eljárás megindult ellene, elrettentő példaként azoknak a magukról megfeledkezett, ugynevezett intelligens elemeknek, amelyek a megpróbáltatás óráiban, nem tudnak, vagy nem akarnak feladatuk magaslatára emelkedni és nem abban látják népvezető szerepüket, hogy a gondjaikra bízott tömegek a helyzet súlyosságát elviselhetőbbé tegyék maguk viselkedésük példaként hatással, hanem sebeket ütnek és egyetlenséget szittanak, amikor az egyetértés a nemzet legnagyobb ereje és minden áldást fakasztó, üdítő forrása.

— **Adományok a behívottak családjainak.** A behívott katonák családjai segélyezésére megindított gyűjtési akció szép eredményt jár. Ma tömegesen érkeztek adományok a polgármesteri hivatalhoz s ezekről a következő kimutatást közöljük: *Bing Vilmos* 400, *Adler Andor* 200, *Waggongyár tisztviselő* 157, *Bing János* 150, *Zerkovitz Rezső* 100, *Ring Géza* 100, *Nattland Bernát* 100, *idősb. Keresztes Gyula* 100, *dr. Kell Lipót* 100, *dr. Pál-may Lajos* 100, *Raicu Sebő* 100, *Heinrich Sándor* 100, *dr. Földes Béla* és *Héhs Vilmos* 100, *Mocsosny Antal* 100, *Gölschmidt Mihály* 100, *Bing Hugó* 50, *Aradi kerületi munkásbiztosító pénztár tisztviselő* 48, *Sztankovits Miklós* 40, *Nagy Sándor dr* 30 özv. *Jegassy Károlyné* 20, *Pollák Vilmos* 50, *Mikosevits Iván* 20, *Bakács Miksa* 10, *Adler Lacika* 10 korona, 2285 korona. Eddigi gyűjtés 2090 korona, összesen 4375 korona. — *Mikosevits Iván* városi tisztviselő a ma adott husz koronán kívül felajánlotta, hogy amíg a háboru tart, fizetéséből minden hónapban vonjanak le husz koronát a gyűjtés céljaira.

— **Kereskedelmi szakotatás.** A háboru folytán Arad keresk. irodáiban és intézeteiben a legközelebbi időben tömeges állások jönnek üresedésbe. Ajánlatos tehát mindkét nembeli tanulóknak, kik 3—4 polgárit, vagy megfelelő iskolát végeztek, hogy az augusztus 3-án kezdődő új kereskedelmi szaktanfolyamba beiratkozzanak, hol mérsékelt tandíj mellett gyakorlati kiképzést nyernek könyvtvitelben, gépirásban, gyorsírásban és irodai munkálatokban és ahol díjtalan állásközvetítésben is részesülnek. *Engel keresk. szaktanfolyam Lázár Vilmos-utca 2., Földes-palota mellett.* 4515

— **Megelőzés.** Sokszor nem tudjuk eléggé megbecsülni a megelőző rendszabályok értékét, amelyek pedig fontos faktorai egészségünk fentartásának. Különösen szól ez az emberiség legnagyobb ellenségének a tuberkulózisnak. Azon szerek közül, melyekben a betegség kifejlődését megakadályozó hatás foglaltatik, a „*Sirolin Roche*” a legelőkelőbb helyet foglalja el. Ne mulasszuk el ezt a szert a házi gyógyszerárban elhelyezni. Kellemes ízű és szívesen veszik.

— **Távíródrótok védelme.** A posta- és távirdaigazgatóság mindazokat, akik a mozgósítás illetve a hadiállapot tartama alatt távíró- és távbeszélő rosszakaratu megrongálót feljelentik vagy kipuhatolják, négyszáz (400) koronáig terjedő jutalomban részesíti. E jutalmat a távirdaigazgatóság a feljelentőnek nyomban kifizeti.

SALVATOR

kiváló bors- és lithiumos gyógyierrás

vess- és hólyagbajoknál, közvénynél, csukorbetegségél, vérhemnyél, emésztésél és húgyúti szervek hurutjainál kitűnő hatás. — Természetes vasmentes savanyvíz.

Kapható ároányvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Salgó-Liptói Erzsébetvárosi Városi Hivatal, V. Belső-utca 2.

— Szilágyi és Diskant miskolci gépgyáros cég kitűnő könyökszerkezetű és víznyomású borsajtóra, valamint legújabb rovátkolt alumínium kuphengerű zuzogépére felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített „Kossuth” és „Hegyalja” borsajtók, melynél a régi világ fából készített prése zseniálisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtók felső része acél, alsó része faszervezet. Ennélfogva a must sehol sem érintkezik a vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamatját nem befolyásolja. A törkölyt nem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, az 1902. évi egri, az 1906. évi nagyvárad, 1902. évi pozsonyi II. mezőgazdasági és az 1907. évi pécsi orsz. kiállításán a cég borsajtói első díjjal, arany éremmel lettek kitüntetve. — A cég izléses árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi. 3961

— Szállítási póthatáridő. Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága hirdetményben teszi közzé a következőket: A mozgósítás folytán beállott rendkívüli forgalmi viszonyok következtében a vasuti üzletszabályzat 75 §. (3) 5. pontja és a vasuti áru-fuvarozásra vonatkozó berni nemzetközi egyezmény 14. cikkéhez tartozó végrehajtási natározmány 6. §. (3) 2. pontja alapján a kereskedelemügyi magyar királyi miniszter urnak folyó évi július hó 30-án 484/B. 1914. sz. alatt kelte engedélyével gyorsárúkra és élőküldeményekre nézve 3 napi, teherárúkra nézve 8 napi póthatáridőt állapítottunk meg folyó évi június hó 31-től kezdve mindazon szállítmányokra, melyek állomásainkon fel- és leadásra kerülnek, vagy vonalaink bármelyikét átmenetileg érintik. E rendkívüli póthatáridőket az érvényben levő határ- és póthatáridőkön kívül úgy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban is érvényesíteni fogjuk. Egyidejűleg ugyancsak fenti időponttól kezdődő érvénnyel a kocsik rakodási idejét a vasuti üzletszabályzat 63. §. (12) illetve 80. §. (8) pontja alapján 9 nappali órára szállítjuk le, továbbá a feladásra hozott küldeményeket csakis az üzletszabályzat 64. §-ában megjelölt korlátozások mellett fogjuk felvételre elfogadni.

— Jó éjszakát szerezhet magának mindenki, ha a hálószobáit a „Löcherer Cimexin”-nel fertőtleníti. A fővárosban történt próbák beigazolták, hogy a „Löcherer Cimexin” nem csak a poloskát és annak petéit pusztítja el rögtön, de megszabadít a ruszli, sváb és hangyáktól is; a molykártól pedig a szörme ruhákat teljesen megóvja. Beszerezhető: Földes Kelemen, Hehs Vilmos gyógyszerüzletében és a készítőnél „Löcherer Gyula gyógyszerüzletében Bártfán.” 1373

— Fejfájás elmulasztására legjobb egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerüzletében Arad, Boros Beni-tér. 14

— Elegáns gummiköpenyek és átmeneti kabátok legjutányosabban beszerezhetők Hirsch Antal uriszabó cégnél Arad, Andrassy-tér 22. sz. alatt. 1557

— Neptun strand-fürdő, modern berendezés, nap- és lég-fürdők. Uszoda uraknak és hölgyeknek. Nyitva szeptember végéig. 3571

— Harminc százalékkal olcsóbb lett a gyermekkosci a Fischer Nagy Áruház Gyári-raktárában Aradon, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a legnagyobb választék található.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Kossuth-asztaltársaság tagjaihoz. A haretérre indult katonáink családjairól akarunk gondoskodni. A módosított megbeszélés végett kérünk benneteket, hogy hétfőn, a hó 3-ikán este 8 órakor tartandó értekezletünkön mindnyájan ott legyetek. Hazafias tisztelettel: a Kossuth-asztaltársaság elnöksége.

Felolvasó asszisztens:
Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Steckenpferd- liliomtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Eibe.

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szeplő ellen való elismert hatásánál fogva a bőr-és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásúal óvatosság! Úgyeljen nyomtatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 80 fillérért kapható gyógyszerüzlet-ekben, drogériákban, illatszertüzletekben stb. Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera liliomkrémje (70 fillér egy tubus) Kitűnő szerzői kezek gondozására.

Limbeck János és Fia „Első m. k. szab. érckoporsó-gyár és temetés-rendező vállalata.

Ahulirottak szomorodott szívvel tudatják a szeretett és felejthetetlen jó édesanya, anyós, testvér, nagyanya, dédanya és rokon

Özv. Feszler Károlyné szül. Angner Margitnak,

f. é. augusztus 1-én, d. e. 3/4, 11 órakor, életének 74-ik évében történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai augusztus 3-án, d. u. 3 órakor fognak a felső temető halottas csarnokában a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszentetni és az ugyanottani temetőben lévő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni.

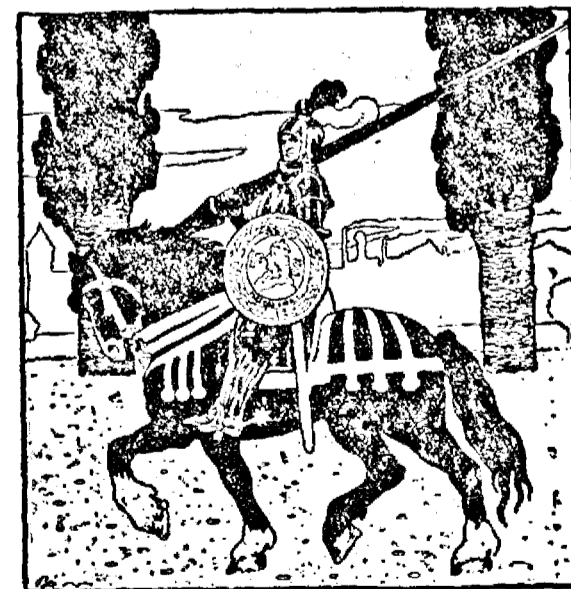
Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért augusztus hó 6-án, d. e. 8 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatatni.

Legyen emléke áldott!

Arad, 1914. augusztus 1-én.

Feszler Károly, Schannen Bélané szül. Feszler Róza, gyermekei. Feszler Károlyné született Nimbáger Margit, meny. Schannen Béla, veje. Öv. Fuchs Istvánné, Basch Jucsa, Goller Janka, nővérei. Ifj. Feszler Károly, Feszler Kálmán, Feszler József, Feszler Ferenc, Feszler Róbert, Feszler Katinka, Feszler Margit, Schannen Margit férjezet: Neidenbach Ödönne, Schannen Béla, Schannen Elza, unokái. Ifj. Neidenbach Ödön, Neidenbach Károly, Neidenbach Margit, dédunokái. 41

Hóditó körutra indul az új kőbányai sörfözde:

FŐVÁROSI SÖRFÖZŐ R. T. KÖBÁNYÁN

Főraktáros: Kaufmann Lajos és Társa

Arad, Boros Beni-tér 21. szám. 9226

* Az ezen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget.

A nyaraló és fürdőző közönség
figyelmébe!

Következő

ujdonságok érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Glyn E.: A sfinx, Mereskovszky: Leonardó da Vinci, Szász Z.: Séták a függőkertben, Lux T.: Küzdelem az étellel, Hajdu M.: Giléad, Ujvári P.: Földanyánk lovagjai, Szini Gy.: Profán szerelem, Georges H.: Haladás és szegénység, Kisbán M.: A haldokló oroszán, Erdősi D.: Emberi írások, Keroul és Barré: Léni néni, Szikra: Csak egy bokor muskátli, Watanna O.: A japán csalogány, Deledda G.: A mi urunk, Krudy Gy.: Puder, Lakatos L.: A halhatatlan hercegnő, Dell E. M.: A sas utja, Benrimó és Hazelton: A sárga kabát, Szomaházy I.: Prof. Villányi, Somlay K.: Pusztai szelelő, Krudy Gy.: Palotai álmok, Barklay L. F.: Az estli dal, Berzók Á.: A figyelmes férfi, Zsoldos L.: Paminó, Révész B.: Vonagló falvak, Schmittelné: Asszonyok, Gábor A.: Mit ütök itt a kávéházban? Földes I.: Vörös szegfű, Vértes J.: Irtim dolgok Napoleon életéből, Gömbösné: Levelek hullása. Németben: Oertzen M.: Zum Irrgang, Winslow H.: Ein Weiblicher Bürgermeister, Klinkovström: Der Doktor, Dunker D.: Morsca im Kera, Rasmussen E.: Schwester Ingeborg, Stratz R.: Stark wie die Mark, Watanna O.: Japanische Nachtigall, Herzog: Die Welt in Gold, Skowronnek R.: Das bischen Erde, Klinkowstroem: Die grosse Karriere, Foster: Droschke No. 44, Hofer C.: Der Lebende hat: Racht, Croker B. M.: Waldkinder, Hauptmann G.: Atlantis, Voss T.: Die Tarantella der Carmelina, Hesse H.: Rosshalde, Voss R.: Die Insel der schönen Menschen, Braun Lilly: Im Schatten der Titanen, Corday u. C.: Mit Luchsängen, Zobelitz H.: Mit Marschall Vorwärts, Herzog R.: Es gibt ein Glück, Brandentels H.: Der dumme Peter, Tovote H.: Mutter, Werder H.: Tiefer als der Tag gedacht, Melegari D.: Meine Töchter, Schnitzler: Das weite Land.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona,
vagy füzetenként 20 fillér.

Legújabbak: Kondor Ernő: Nótáskönyve, Sas Náci: Nótáskönyve, Révty Géza, nótáskönyve, Haverda: Mici keringő, Sipos: Nemzeti induló, Zerkovitz: Die Wundermühle valse, Vinca: Nem szeretem... Karácsonyi: Jut-e eszedbe...? stb. Rubens A.: Napsugár kisasszony, operett. Márkus: A pesti asszony, (En vagyok a barátja a budai Blochnak.)

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyvtárak
kiegészítése és

berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papír-
kereskedése Aradon.

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany- és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpádlás nélkül aranyból, platinából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogakfehérítése és hibás fogsorok átaltatása, valamint javítása. ::

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönbön Amerikában a leghírnevesebb fogspecialistáknál mint assistens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legtekélyesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfélelhessek.
JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.
TELEFON: 10-11. SZÁM. 1025

Nyílttér.*

PALMA az elasztikus cipősarok
figyelje meg **TARTÓSSÁGÁT**

9261

3354-1914. szám.

Berger gyógy-kátrányszappana

G. Heil & Comp.-tól.
Kiváló orvosok ajánlják és Európa legtöbb államában a legjobb eredményekkel használják mindenféle

bőrkétség ellen
kötődéses krónikus bajok és kilitések, valamint haj- és szájkörnyék ellen. Tartalmaz 48 százalékos fokhagymát és lényegesen különbözik a kereskedelemben előforduló egyéb Ryeoni gyártmányoktól. Halkaca bőrtápláló és gyógyító hatásos.

Berger kátrányos kénzsappana.

Hátnak és gyermekeknek enyhébb hatású kátrányszappana

Berger glicerin kátrányszappana.

Továbbá kátrány nélkül a büre

Berger-féle Borax-szappan

patlansá, napfoltos, szepő, mitesser és más bőrbajok ellen. Durábbja tisztítással együtt 70 Blár.

Uj: Berger folyékony kátrányszappana,

kitűnő hatású bőrbetegségeknek, fej- és szájkörnyék, valamint kiváló hajnövesztő szer. 1 üveg 1.50 korona. Kérjen kifejezetten Berger-szappant G. Heil & Comp.-tól és nézze meg jól a melléte levő véltje-gyot és alá-írást. Kírtá-lyos: Wien 1888. október, tisztikerezt és aranyérem, Wien 1913 és az 1900-ik évi párisi világkiállítás arany-érem. Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és szak-üzletben. Nagyban: G. Heil & Comp. Wien, I., Heil r-torferstrasse 11-13. Budapesten nagyban és klesinyben: Török József gyógyszerárban Király-utca 12., Molnár és Moser, Thalmarer és Sellsé, Koelmester Frigyes utóálat, Radanovits Testvérek, Stessel Nándor és társai, Neruda Nándor, Detsanyi Frigyesné, Váci-körút 4. Klesinyben minden gyógyszerárban, jobb dro-geriában és illatszerüzletben.

Aradon G. Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyás gyógyszerész utak-nál; Hegedüs Gyula Andrassy-tér 15. parfumeria, Vojtek és Weiss drogueriarban és kapható az összes hazai gyógyszerárakban. 2641

Női A Pozsonyi Kereskedelmi- és Iparkamarától fenntartott nyilvános, három évfolyamu **FELSŐKERESKEDELMI ISKOLA POZSONYBAN**
Érettségi vizsgálat. Állásközvetítés. Internátus. Értelmit kívánatra köld: **sz igazgatóság.**

Legjobb üdítő ital
MATTONI FÉLE GIESSHÜBLER természetes érvényes **SAVANYUVIZ**
A dűgő egélese Izo tiszta, szén-sava gyöngyöző, könnyen emészthető, az egész szervezetet fellírissíti.
9331

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi magyar királyi állami ménesbirtok építkezéseire folyó évi augusztus hó 11-ére hirdett versenytárgyalás bizonytalan időre elhasztatott.
Mezőhegyes, 1914. évi július hó 28-án.

Ménésbirtok igazgatóság.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtápláló (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.
A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta, stb. előtt.
A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.
Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmulnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban. 1224

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Kereskedők figyelmébe!!!

Gyári jegyzés szerint fedezheti csokoládé és cukorka szükségletét.
Raktáron vannak: Kugler-, Heller-, Fürth- és Manner-árak. 4347

GÁBOR MIKLOS ARAD, Andrassy-tér 18. Salacz-utcai rész.

Telefon: 1059.

Az Alföldi Gazdasági Egyesület

„Széchenyi”

fiúnevelő és tanintézet

Budapest legegészségesebb és legszebb helyén a Dunaparton a Parlament mellett: V. Személynök-utca és Markó-utca sarok.

Telefon sz. 152-64.

Felvez elemi-, közép- és felső-iskolai rendszerű magántanulókat. Intézet tanárai egy évi oktatásba és nevelésben részesítik a növendékeket. Legmoder-nabb berendezés. Magántanulóknak és növendékeknek külön tanfolyam Német, francia, angol társalgás. Zene, torna, sport. Prospektus. 9285

16261-1914.

Hirdetmény

Közírré tesszük, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter úrnak erdősítési és csemete nevelési jutalmakra vonatkozó 16280-1914. sz. pályázati hirdetménye a városi ievéltárban közszemlére ki van téve s az a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthető.
Arad, 1914. július 6.
A városi tanács

HUTTER és SCHRANTZ

Részvénytársaság
szitaára és remezpozító gyárak magyarországi telepe Budapest, X., Gyömrői-ut 80/75.
Ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorganyozással ellátott többször csavart gépsodronyfonatait

mint tartosság tekintetében paratlan gyártmány! Nem tévesztendő össze másfajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek. Tűskés huzalok, sima huzalok, kettőshegyű szegők stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. Továbbá gyártanak:

Kerítésrácsok, kapuk és ajtók.

a legegyszerűbből legdíszesebb kivittelig előnyárak mellett. 9228
Kapható minden nagyobb helybéli vaskereskedésben is
Költségvetések és tervezetek díjtalanul.

Árverési hirdetmény.

1914. évi augusztus hó 6. és következő napján d. e. 8 órakor kezdődőleg az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár r. t. zálogosztályában az alábbi számú és 1914. évi június hó 22-ig lejárt ékszer, briliáns, arany, ezüst, férfiruha fehérnemű, vászon, vadászfegyver, browning, forgópisztoly, varrógép, kerékpár, toll, stb. tárgyak a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fognak árvereztetni.

Arany, ezüst és briliáns tárgyak számai:

4068	5042	5098	6463	10743	13138	13185	13589	13609	13758	16538
16691	17093	18657	19076	19078	20147	20290	20371	20539	20571	20646
20671	20715	21767	21785	22205	22347	22365	22800	22962	22996	23032
23037	23242	23319	23327	23612	23716	23759	24108	24729	24839	25255
26048	26139	26290/a	27427	26925	27076	27183	27196	27227	27319	
27436	27446	27479	28175	28903	29137	29517	29629	29935	30081	30166
30203	30240	30275	30318	30342	30470	30473	30509	30545	30547	30573
30621	30642	30758	30782	30791	30793	30896	30906	30980	30932	31313
31938	32874	32882	33017	33154	33161	33266	33486	33580	33608	33671
33700	33823	33824	33827	33902	33978	34007	34040	34055	34207	34208
34228	34290	34294	34305	34308	34346	34352	35651	35661	35686	35801
35803	35824	35825	35812	35861	35933	35991	36005	36015	36020	36021
36023	36038	36062	36088	36115	36186	36310	36473	36642	36668	36725
36738	36749	36754	36784	36817	36830	36833	36885	36988	37066	37072
37073	37198	37207	37224	37266	37373	37377	37386	37415	38643	38751
38769	38878	38941	38985	39008	39037	39055	39064	39282	39299	39509
39661	39791	39976	39994	39998	40054	40064	40112	40124	40154	40155
40170	40183	40190	40203	40208	40213	40226	40231	40288	40240	40254
40272	40277	40278	40287	40310	40312	40313	40334	40377	40379	40391
40438	40443	40457	40459	40468	40489	40490	40498	40538	40553	40573
40632	40681	40702	40739	40764	40768	40794	40814	40909	40916	40950
40980	40981	40998								

Egyéb ingók számai:

2089	2140	23016	28700	29351	33024	33355	33413	33479	33919
33932	33955	33994	34321	35116	35537	35925	35946	36240	36300
36380	36557	36848	37025	37075	37152	37291	38350	39239	39268
39409	39513	39644	39665	39786	40019	40085	40187	40281	40300
40321	40323	40350	40389	40414	40432	40447	40500	40502	40509
40520	40572	40620	40671	40718	40721	40757	40811	40818	40969

4491

Az igazgatóság.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor.
Peppo hintőpor 70 fillér.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzni kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással együtt 70 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolisav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ára 1 üvegnek 70 fill.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen“. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona. 741

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Opre-féle gőz-és kádfürdő Tököly-tér 1.sz.

Minden kényelemmel berendezve a nagyrabecsült közönség rendelkezésére áll.

Gőzfürdő

férfiak részére reggel 5-től 1-ig, nők részére hétfő és péntek délután 2-től 6-ig.

Gőzfürdő bérletjegy 10 darab 3 korona.

Kádfürdő

(kabinfürdő) reggel 5 órától este 10 óráig nyitva. 3877

1937—1914. tkvi szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

Böhmische Judrur-falbank P. lialo in Brünn brüni hej. cég végrehajtónak Benedek Márton és neje Brenner Magdolna végrehajtást szenvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 8200 s 2388 korona tőkekövetelés és járulékal behajtása végett az ujaradi kir. járásbírótság területén lévő Kísszentmiklós községben fekvő s a Kísszentmiklói A 1. sorszám alatt 1426—427/b. hrsz. ingatlanra 3945 korona kikiáltási árban.

Az árverést 1914. évi augusztus hó 18-ik napján d. e. 9 órakor Kísszentmiklós községhezánál fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. tc. 42. § ában meghatározott árfolyammal számított ovadékképes értékpapírosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek elegendes bírói letétbe helyezéséről kikiáltott letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési felteteleket aláírni.

Az aki az ingatlanért a kikiáltási áránál magasabb ígéretet tett,

ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár számaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni (1908. XLII. 25. §.)

Ujarad, 1914. évi május hó 23-ik napján.

Dr. Herbeck s. k. kir. jegyző.

4600

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő ARADON,

József főherceg-ut 11. sz. Karolina-utca sarok.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kocsi-tüleket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz-karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, összecukható ágyakat és madracokat. Szállodai és kávéházi, kórház és intézetek berendezését. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölk. 701

Szmutny Ferenc

képesített ácsmester

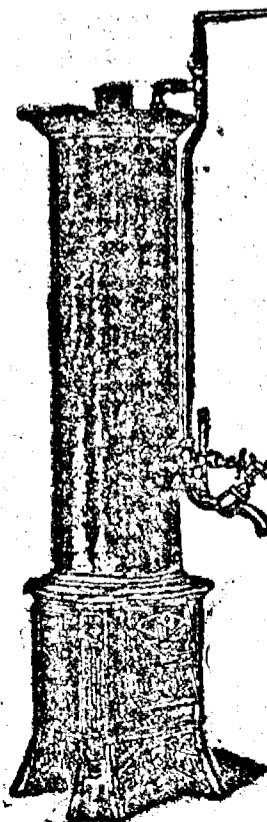
Arad, Angyal-utca 18. sz.

Elvállal minden ácsszakmába vágó munkát, pontosan, jutányos árért. Költségvetéssel díjmentesen szolgálok vidékre is!

Szíves megkeresést kérve:

Szmutny Ferenc

képesített ácsmester. 2005

Vizvezetékek és csatornázási vállalat

hol mindennemű csatornázást, vízvezeték, fürdő-, klosett, mosdó, szivattyus kutak felszerelését és javítását elvállalom s raktáron tartom. Nagy javító műhely. 26 évi tapasztalataim elég biztosíték, hogy t. rendelémnek az elvállalt munkát pontosan és olcsón eszközölöm úgy helyben, mint vidéken. A nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását kéri 4246

Mókos Márton

vízvezeték szerelőmester

ARAD, Fáblian-utca 12. sz.

Telefon 748. ::: Jóhából való fiuk tanulóknak azonnal felvétetnek

Hotel Deák Ferenc Budapest, Aggteleki-utca 7.

ELSŐRANGU CSENDES, POLGÁRI SZÁLLODA

5 perc a keleti pályaudvartól. Gősfűtés és minden kényelemmel berendezve. 80 szoba és kávéház áll a t. vendégek rendelkezésére. 1 személyes szobák 3 koronától, 2 személyes szobák 5 korona 20 fillér.

9875

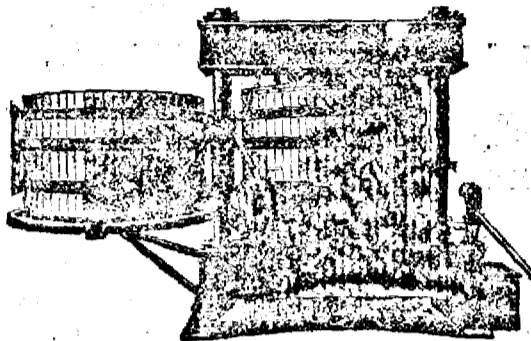
Tulajdonos:

PALLAI MIKSA

1901-ik temesvári kiállítás I. díj. Diszoklevél.

BORSAJTÓK.

Arjegyzék ingyen.

1907. évi pécsi kiállításon aranyérem és diszoklevél.

Legjobb rendszerű könyök-szerkezetű „Kossuth” „Hegyalja” és „Aczel-orsós” a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói. Legújabb rendszerű viznyomású hidraulikus kettős kosarusajtók, nagyüzemű préseléshez.

Sajtóink főelőnye: A must sehol nem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erő kifejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivehető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzók és bogyzók.

Legújabb alumínium kuphengerű szőlőzúzógépek

SZILÁGYI ÉS DISKANT

GÉPGYÁRA MISKOLCON. 3961

1906. Nagyvárad: I. díj. Diszoklevél.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára.

Gyermekkoscsik nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és játéktáru üzletében 1861

Arad, Szabadság-tér 21.

Üzlet- és műhely-áthelyezés!

A nagyérdemű közönség szives tudomására adom, hogy a Hunyadi-utca 3. szám alatt volt

férfi- női és gyermekcipő raktáramat és műhelyemet Weitzer János-utca sarkán (volt Templom-utca)

levő házban, a főpostával szemben helyeztem át. Üzletem teljesen meg van nagyobbítva s állandóan saját műhelyemben készült elismert legjobb minőségű cipők kaphatók jutányos árért. Megrendelések és javítások pontosan elkészülnek.

További szives pártfogást kér:

GARA MIKLOS.

Ovakodjunk a fertőzésektől!

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csipákkal minők a tüdővész, a merevgöres, a lép-fene, a diftéria a hágyász stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körömök alatt az apró paraziták egész gyűjtemény tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknél, tanítóknál, tanároknál, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyszertárára **ARAD.**

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

HIXIL

MODERN MOSÓ SZER!

Hixil a legjobb mosószer a fehérnemű hófehérré való tisztítására, amellyel enyhe és ártalmatlan a használatban. Kapható minden e szakmába vágó üzletben. Arad és vidéke képviselője: Szemző Armin áruügynöksége Arad.

Telefon 592. szám.

Telefon 592. szám.

Figyelmeztetés!

Miután az

„Aradi Ibolya Crème”-met

utóbbi időben utánozták, hogy a nagyérdemű hölgyközönséget a félrevezetéstől megóvjam, az

„Ibolya Crème”

elnevezéshez a „DORE” szót is csatoltam. — Saját érdekében tessék csakis oly Ibolya Crémet vásárolni, melyen az

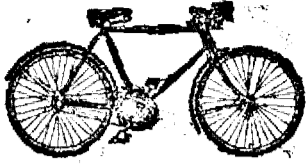
„Ibolya Doré Crème”

felírás látható. Ara 1 tégelynek 1 korona. Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában Arad, Andrassy-tér 22. sz.

továbbá Berger Gyula, Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Kárpáti János, Ring Lajos és Wojtek Kálmán urak gyógyszertárában, valamint Wojtek és Weisz, Hansu Nestor és Török Andor és Társa urak drogériájában. 10

9501

Janus kerékpárok

(3 évi jótállással) minőség és olcsóság tekintetében utolérhetetlenek. Varrógépek, hozzávaló felszerelés. Pneumatik stb. alkalmi árakban. — Gyönyörű árjegyzék v. díj és portómentesen.

Max Skutetzky Wien, I. Stubenring No.6.

Lengyel Gyula,

műlakatos,

épület és vasszerkezeti műhelye

ARAD,

Deák Ferencz-utca 38.

Tanulók felvétetnek. 3844

500 koronát

fizetnek annak, ki Bartilla-fogvizének használata mellett, füvegje 80 fill. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája bülik **Bartilla A. örökösök**, (E. Winkler) Wien X., Góethogasse 7. — Kapható Aradon minden gyógyszerertárban, különösen **Földes Kelemennél**, Deák Ferencz-utca 11. sz. és **Vojtek és Weisz**. Kérjünk mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak. 8659

Kristály

forrásvíz

Étvágyat javít. Gyomorrontást megakadályoz. Több mint ezer orvos ajánlja. Kapható minden fűszer- és csemegeüzletben, jobb vendéglőben és kávéházban. — Főraktár: 3963

KARDOS MIKLÓS CZÉGNÉL.

ARAD, Deák Ferencz-utca 38. szám.

Szt. Lukácsfürdő Ktvállalat r.-t. Bpest.

Ultrareform háztartási patent befőtés livegek és gőzfazekak eredeti gyári árban kaphatók. 2078

Fischer Mór

ARAD,

Andrássy-tér 25.

Telefon 502.

Költözők

figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít. 3861

Koch Dániel

Arad, Deák Ferencz-utca 42. sz.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Egy szálloda és vendéglő berendezés

teljesen új a szálloda 10 vendégszoba teljes berendezéséből áll, jutányos áron eladó.

Szóke János

műbutorasztalosnál 4212

Wesselényi-utca 33.

**!! GYENGE FÉRFIAK !!
!! ÖREGEK ÉS FIATALOK !!**

kérjenek ezen baj azonnali megszüntetését tárgyaló ismertetést. 40 fillér postabélyeg csatolása mellett. Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Cim 2325

„NOVA MECHANIKA 115“
Budapest — Főposta — Flókbőrlet 40.

A nyári erős napsugarak és szelek ellen

arc- és kézbőrének megvédésére a leghasznosabb az általános közkeveltségű

eredeti **Kárpáti-féle**

Benzoe Creme Ara 1 Kor.

és **Benzoe Tejszappan** Ara 70 fillér,

a mely szeplőket, arcfoltokat és minden arc tisztáltságot az arcról meglepő gyorsan letisztít.

Készíti és postán szétküldi

Kárpáti János
gyógyszertára

Arad, Boros Béni-tér 15. sz.

6 Kor. értékű rendelésnél postaköltség nem számítottatik fel. 7031

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek fedezésére.

Ajánljuk:

Ajánljuk:

Arc-krémek
Illatszerek
Kőlgyporok
Kölni vizek
Fogporok
Fog-krémek

Fogpaszták
Fogkefék
Szájvizek
Szappanok
Hajvizek
Szoba-illatok

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

Aradon.

Aradon.

Telefon 910.

Mindenkinek érdeke,

hogy a mai kor igényeinek megfelelően ott vásároljon, ahol személyesen is meggyőződhetik a cikkek tisztán tartásáról és az árak kiváló jó minőségéről. Modernül berendezett üzletemben raktáron tartok elsőrendű fűszer-árut, finom fűszereket, likőr-különlegességeket, a legszebbrendű gyárak **cukorka** készítményeit, amire a színházba járó közönség szíves figyelmét felhívom. — Naponta friss sajtók, vaj, prágai sonka és felvágott különlegességek, továbbá hazai és déli gyümölcsök nagy választékban kaphatók. Személyesen vagy telefonon feladott rendelést házhoz szállítok. Vidéki rendelést postafordultával eszközölök.

Telefon 910.

Kiváló tisztelettel

Kovács Gusztáv

Arad,

4421

Eötvös és Erzsébet-körut sarok.

Ponyvát, zsákot, zsineget, gazdasági kötélárut, pokrócot, szalmazsákot legjobban és legolcsóbban szerezheti be az Erdélyi és Bácska Iparárú-raktár **Reich B. Károly Fia és Társa cégnél**
Telefon 649. Arad, Andrassy-tér 6. szám. (Verbos-ház.) Telefon 649. 4318

Vizellátási telepet

épít városoknak, faluknak, birtokoknak, villáknak, gyáraknak, kerteknek, stb. mint különlegességét

Első merva Vizvezeték és Szivattyutelep

Részvénytársaság **ANT. KUNZ**

Märisch Weisz-kirchen.

Előnyös információk rendelkezésre állanak.

Röntgen-intézet.

Aradon, Batthyány-u. 21.

Telefon 622. 211

Röntgensugaras átvilágítások és fényképfelvételek, betegségek, csonttörések, ficamok stb. Kórismézése céljából. Röntgensugaras gyógyítások idült bőrbajok, sipolyok, nem operálható nagy daganatoknál és a méh- és pajzsmirigy alképletelnél. Intézettulajdonos:

Dr. Singer János

egyetemes orvostudor.

Szálloda és Pensio átvétel Abbáziában.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy az **Abbáziában** lévő 9379

Slatina

szállodát és pensiot

f. é. július hó 22-én átvettük. Minden igyekezetünk oda irányul, hogy elegáns és kényelmes szobák, valamint a legjobb francia és magyar konyha, mérsékelt polgári árak mellett való felszolgálásával, vendégeink teljes megelégedését kiérdemeljük. Számos látogatást kér

HAFNER KÁROLY

a »Hofbräu Lokay« volt főpincére.

KOGNER JÓZSEF

a »Hofbräu Lokay« volt konyhafőnöke

Figyelem a címre!
Nem összetéveszteni!!

Ha kerékpárt vagy jó varrógépet akar venni látogasson meg, ahol könnyen meggyőződhet, hogy nálam csakis a **legjobb gyártmányu gépek** kaphatók feltűnő olcsó árakban, esetleg kedvező részletfizetés mellett is. **Javítások** legszakaszerűbben, **jutányosan** elkészítetnek. — Mérlegjavításokat állami hitelesítéssel vállalom. Síracsokat olcsón készítek. — Szívcs pártfogást kérek

Hammer Zsigmond

lakatos, műszerész és mérlegkészítő

Arad, Boros Beni-tér 2. sz.

Telefon 370. 1923

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vattával.

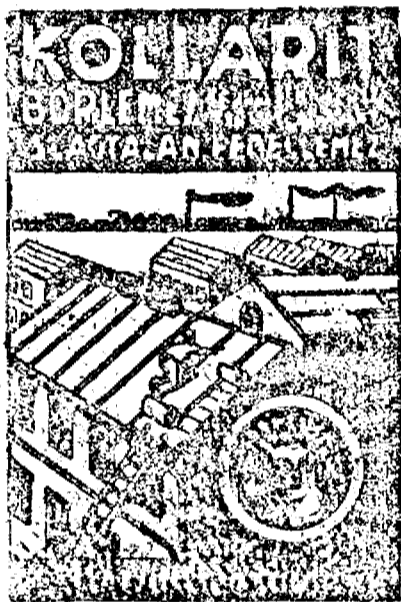
Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-tösdében.

KOLLARIT BÖRLEMEZ

kaucsuk-compositióval bevont ruganyos viharbiztos és időálló

SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ.

A jelenkor legjobb **TETŐ FEDŐLEMEZE. VÉGTELENŰL TARTÓS.** Régi zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas. Sem mázolni, sem mézslével bekenni nem kell. Kapható **Aradon: Braun N. A. festékereskedőnél, Csermőn: Hacker Sándor, fakereskedőnél és Battyányán: Fischer Herman vaskereskedőnél.** 9253

Cséplőgép, tulajdonosok, gyártelepek és ipartelepek figyelmébe!

Van szerencsém szives tudomásukra hozni, hogy a 76271/99. számú belügyministeri rendeletnek megfelelő mentőszekrények állandóan raktáron vannak, áraik a következők:

1. A fenti rendeletnek megfelelő m. szekrény	cséplőgépekhez	31
2. A " " " " " " " "	ipartelepeknek	39
3. A " " " " " " " "	nagyobb ipar t.	51

Régi hiányos mentőszekrényeket a legrövidebb idő alatt szerelünk föl a legolcsóbb árakon.

Az általunk szállított mentőszekrényekért teljes felelősséget vállalunk, mivel azok a törvényesen előírt kellékeknek mindenben megfelelnek azok ellen sem az iparfelügyelőség sem más hatóság kifogásokat emelni nem fog míg a hiányosan felszereltekért a telep tulajdonosát büntetik.

Legfinomabb steril kötszerek Hartmann és Kleining Hohenelbei gyárából valamint betegápolási kellékek a legolcsóbban számíttatnak.

HEHS VILMOS

Szent István gyógyszertára 5187

ARAD, Batthyány-utcza.

A szépségápolás titka a használandó szépítő szerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse

Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona

Szines arcpороk!!!

Próbadozoz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatású

Kapható: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

A Gambrinus tartja ma és mindennap

nagyvendéglő kerthelyiségében
(kedvezőtlen idő esetén a nagyteremben)

Koczás József karmester-igazgató
Budapestről 15 tagú társulatával
hangversenyeit.

Szives pártfogást kér
Szallay Imre
vendéglős. 4425

APRÓ HIRDETÉSEK

LEVELEZÉS.

Idős uriember

sürgős ismeretségét keresi egy független uriaszony. Leveleket „Oregem” jellegre a kiadóba. 4502

Szép fiatal

uriaszonyka megismerkedne diskrét fiatal gavallér uriemberrel. Leveleket „Sajnos egyedül maradtam” jellegre Tökölly-téri postára a lapban jelezve kér. 4218

OKTATÁS.

Engel

Kereskedelmi szaktanfolyama. Könyvvitel, Gépirás Gyorsírás. Levelezés. Keresk. számtan és irodalmunkálatok. F. évi aug. 3-án új párhuzamos tanfolyamok veszik kezdetüket. Alapos gyakorlati oktatás keresk. és ügyvédi irodák részére. Mérsékelt tandíj. Díjtalan állásközvetítés. Lázár Vilmos-utca 2. sz. Földes-palota mellett. 4516

ELLÁTÁS.

Tanár

elvállal 1-2 leányt esetleg fiút teljes ellátásra. Zongorahasználat. Ajánlatokat „Tanár” jellegre a kiadóba kér. 4281

KIADÓ LAKÁS.

A lakás nyilvántartási iroda. (Messenger Boy vállalat) Deák Ferenc-u. 8. Felajánlja lakást kiadóknak és lakást keresőknek megbízható szolgáltatást az augusztusi negyed alkalmából. Novemberi lakások iránt már számos érdeklődés. Butorozott szobák keresetnek. Elenyészően csekély díj. Telefon 816. 4837

Egy modern, balkonnal ellátott 3 szobás utcai I. emeleti lakás, előszoba, fürdőszoba, mellékhelyiségekkel és központi fűtéssel november 1-től Varjassy József-utca 12/a. szám alatt kiadó. 4751

Utcái butorozott szoba fürdő szobával holignak kiadó. Péter-utca 2/c. balra. 4507

Kétszobás

utcai lakás, fürdőszobával, mellékhelyiségekkel november 1-re, valamint egyszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel szeptember 1-re kiadók. Bővebbet Hajó-u 5/a. 4512

Két szobás

udvari lakás előszobával kiadó. Tökölly-tér 4. sz. 4471

Kiadó lakás.

Batthyány-u 28. sz. alatt I. emeleten egy négyszobás utcai lakás azonnal kiadó. Bővebbet Batthyány-utca 87. sz. alatt. 4489

Egy

esinosan butorozott külön bejáratu, kétablakos utcai szoba kiadó, Ernyel Gyulánál Csernovics Péter-utca 2. sz. 4494

6 szobás lakás

tartozékaival, 1-2 utcai nagy szoba butorral vagy anélkül, 1 udvari szoba butorral vagy anélkül azonnal kiadó. Nádor-utca 14. házmaster. 4499

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékkelviselekből. A kiadó. Erzsébet-né Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

LAKÁST KERESNEK.

Diskrét

bejáratu olcsó szobát keresek ár-megjelöléssel írásbeli ajánlatokat „2000” jellegre a kiadó továbbít. 4497

ALKALMAZÁST KERES.

Egy

4 polgárit végzett nyugdíjas vasúti kalauz szerény igénye mellett megfelelő állást óhajt elnyerni. Cím a kiadóba. 4506

Ösvegy asszony

10 éves leánykájával magános urhoz vagy urnőhöz házvezetőnőnek ajánlkozik. Cím a kiadóhivatásban. 4505

Urasági inas,

portás, raktárnok, irodaszolga, munkafelügyelői állást keresek azonnali belépésre. Varga József, Választó-u 9. 4510

Jómegjelenésű

óvadékképes fiatal katonamentes volt üzemvezető, fátelpekező, raktárnok vagy hasonló bizalmi állást keres. Sajnos megkeresések Révay-utca 10. „Diszkrét” ügyiroda küldendők. 4511

ALKALMAZÁST NYER.

Ügyes gépész

ki szivógázmotor kezelésében teljesen jártas, jó fizetéssel azonnali belépésre kerestek. — Állandó alkalmazás. Bemutatkozás Nagy Farkasnál, Arad. 4504

Kisasszony

lehetőleg német, két kisebb leány mellé kerestek. Cím a kiadóban. 4518

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Zongora,

ebédlőkredenc és egyéb butordarabok jutányosan eladók. Megtekinthető 1-4 óráig Damjanich-utca 3-4. 4514

10-es gőzgép

kitűnő állapotban azonnal üzembe vehető 1000 koronáért eladó. Polák téglagyár. Telefon 938. 4508

Jókarban levő

kiseb-nagyobb boroshordók eladó. Hirschmann Albert Hal-tér 6. sz. 4466

Kitűnő szalámi

5 kg-os csomag mintának papirba csomagolva 10 kor. 60 fillér bérmentve utánvét mellett szállít, Friedmann Hermann szalámigyár Szatmár 301. sz. 4488

Legjobb lugmentes

arc- és kézműs a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi szaradékokból készült, lugmentes, a legfinyásabb arcú hölgyek és gyermekek, csecsemők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, órási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszer-tára Batthyány-u. 1224

Elsőrendű

gyepszóna házhoz szállítva kisebb tételekben eladó. Arad, postafiók 168. 4484

Szőrmék, ruhaneműk,

szőnyegek megóvására ajánlunk molykeveréket 20 és 40 filléres csomagokban, legfinomabb resublimált Naftalint, kiló 1 korona. Terpentin olajat, kiló 2 korona. Pachsull levelet, kiló 3 korona. Rovarport szorító dobozokban 20 fillér, bádóg dobozokban 30 és 60 fillér. Légy irtó szereket, légyfogókat, Zacherlint, stb. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszer-tár Batthyány-utca. 1224

INGATLAN.

Eladó magánház és tőrestelek Kossuth-utca 9. szám. 1765

ÜZLETEK.

Keresek

jómeretű üzletet vidéken házzal, ita mérési joggal megvéte re. Cím Gonda Miksa, Arad, Hátar-utca 16. 4476

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközlő Oszfályának

HBTI KIMUTATÁSA

Klein Sándor, Keppich Zsigmond, titkár, igazgató

Szabó Lipót, íróvezető

Hivatalos helyiség: Tabajdy Károly-u. I. sz. saját ház. Telefon 866. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig és délután 3-4 óráig.

Keresőknek:

VIDÉKRE:

1 fűszer és csomaga, 2 fűszer, rőtös és rőtös 1 van és fűszer, 1 rőtös és divat, 3 fűszer és rövid és 2 vegyes kereskedősegédet.

AJÁNLATOK:

Továbbá: a Körünk női kereskedelmi szaktanfolyamát sikeresen végzett hallgatók irrodistanóknak ill. pénztárosnőknak.

Az elhelyezés teljesen díjtalan. Kérjük, hogy az előnyben részesüljenek. Vidéki megkeresésekre, csak válaszhelyeg ellátásában válaszolunk. 301

2 korona

egy számla v. levél

Rendező

Jambor papírüzletében

ARAD,
Andrássy-tér 3. sz.
(Tabajdy-utcai oldalon.) 1221

Wajdits György

„TURUL”

gyógyszertárban

(Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

az összes kül- és bel-

földi különsségek és

drogeria cikkek dro-

geria árban kaphatók.

AGA-GOMME: Minthogy ezen szívarkapapir minden lapocskája a szélén **gummirozva** van, a cigarettázó otthon elkészítheti egész napi szükségletét 1 könyvecske 80 lap ára **4 fillér.**

APRÓ HIRDETÉSEK

KÜLÖNFÉLE.

Elveszett

Julius 80-án este 7 óra után egy arany lánc-karkötő, rajta egy aranyozott 10 filléres. A megtaláló jutalmat kap. Fábán u. 6. sz. I. em. 5. 4501

India fogoseppek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyszeti laboratoriuma Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában.

Bármilyen

bádogos és vízvezetéki munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Legjobb fertőtlenítő szappan

a Szent Imre szappan, különösen ajánlható oly egyéneknek, kik idegenekkel érintkezésük folytán fertőzéseknek vannak kitéve. A Szent Imre szappan bactericid hatását több vizsgálat igazolja, antisepticus hatása felülmúlhatatlan. Ára 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Kapható Földes K. és Hehs V. gyógyszer-tárában. 1224

Ápoló köppenyek

egy óra alatt elkészülnek, Stern Ceclia, Forray-u. 4508

Ezerjófű

gyomor elixír. Emésztési zavarok, étvágytalanság, felfúvódás, gyomorégés, émelygés, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgörcsök, székrekedés, bélrenyheség, bélférges (glisták) bélbacteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona Raktárak Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca és gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon, Deák Ferenc-utca. 5180

Legfinomabb

szepességi málna-szörp különként 2 kor., füveg 20 fill. Citrom-szörp különként 2 korona. A citrom-szörp egy-két evőkanálnyi mennyisége alkalmas egy pohár legfinomabb limonádé előállítására. Szeder-szörp különként 2 kor. 40 fill. Ribizke-szörp 2 kor. 40 fill. Földes Kelemen gyógyszer-tára Arad. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában. 1224

Emir.

Körömfényesítő por, jobb minden eddiginél a körömet azonnal tükör fényesekké teszi ára 70 fillér, kapható mindenhol. Dr. Földes és Hehs pipere szappan és vegyszeti gyára Aradon. 1224

Fogak

huzása, tömése, fogsorok, aranyhidak és koronák ideálisan szépen, rágásra kitűnőek, készülnek

Halmos

vizsgázott fogtechnikus műtermében Asztalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-tér és Asztalos Sándor-utca sarok. 3668

dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

Mindenki azt mondja már; hogy

szepők, májfoltok

és minden arctisztatlanságok eltüntetésére legjobb az eredeti

Kárpáti-féle

Benzoe tejjerme ára 1 korona. Benzoe tejszappan ára 70 fillér.

Főraktár: 4476

KÁRPATI JÁNOS

gyógyszertára
ARAD, BOROS BÉNI-TÉR.

„Matteine“

poloska- és molyirtó vállalat

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-45.

(Tulajdonos: Fischer.)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem távolítottatik el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 8561

Eladó

60 katasztrális hold föld, (gyulai határban, kigyósi állomás mellett) melyből 42 szántó, 18 hold legelő. Teljesen új tanya, épületekkel. Bővebbet 4420

Kovács Mártonnál

Békéscsaba, Kistabán-utca 8.

Kizárólag I-ső osztályu minőség

Alkalmi tűzifa vétel a Marosparton.

A folyamatban lévő tutajozás alkalmából rendkívül kedvező alkalma van a n. é. közönségnek Téli tűzifa szükségletét rendkívül olcsón beszerezni.

I. rendü bükkhasábfa öle 34 korona

I. rendü cserhasábfa öle 38 korona

a marosparton tömören felölelve. Kivánságra minden mennyiséget, egyenesen a tutajokról a Marospartra tömören kiöleztetünk és a házhoz szállítást ölenként 2.— koronáért a belváros minden részébe elvállaljuk. — A tűzifa száraz elsőrendü marosmenti minőségü és kifogástalanul tömören van ölelve. — Minden öl tűzifához 2 köteg alágyujtófát díjtalanul szolgálunk ki.

Aradi Fűrészgyár Részvénytársaság

Gróf Tisza István-ut 10. szám. :-: Telefon 711. sz.

Kitűnő minőségü száraz tűzifát waggononként is szállítunk a legjutányosabb áron.

Fenti áráért kizárólag I-ső rendü minőséget szállítunk. Alárendeltebb minőségü fa megfelelően olcsóbb.

Kizárólag I-ső osztályu minőség

I-ső osztályu minőségért felelünk

I-ső osztályu minőségért felelünk